

Министерство образования и науки Республики Татарстан
Муниципальное бюджетное учреждение дополнительного образования
«Дворец творчества детей и молодежи имени Ильдуса Харисовича Садыкова»
Нижнекамского муниципального района
Республики Татарстан

ПРИНЯТА

на заседании педагогического совета
МБУ ДО «ДТДиМ
им. И.Х. Садыкова» НМР РТ
Протокол № 1
от «31» августа 2022 г.

УТВЕРЖДАЮ

Директор МБУ ДО «ДТДиМ
им. И.Х. Садыкова» НМР РТ
Р.Н. Салихзянов

Приказ № 211

от «31» августа 2022 г.

**ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ
ОБЩЕРАЗВИВАЮЩАЯ
ПРОГРАММА**

«ТУГАН ЯК ТАРИХЫН ЫӘМ МӘДӘНИЯТЕН ӨЙРӘНҮ»

Направленность: туристско-краеведческое

Возраст учащихся: 7-11 лет

Срок реализации: 4 года (792 часа)

Составитель:

Гилмиева Энзиля Иншаровна,
педагог дополнительного образования

Нижнекамск, 2022

Укыту программасының информацион картасы

1	Белем бирү оешмасы	Өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесенен “И.Х. Садыков исемендәге Балалар һәм яшьләр ижаты сарас”
2	Программаның тулы исеме	«Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү»
3	Программаның юнәлеше	төбәк-туристлык
4	Программаны төзүчеләр турында мәгълүмат	
4.1	Ф.И.О.	Гилмиева Э.И., югары категорияле өстәмә белем бирү педагогы
5	Программа турында мәгълүмат:	
5.1	гамәлгә ашыру вакыты	4 ел
5.2	укучыларның яше	7-11 яшькә кадәр
5.3	программага характеристика: - программаның тибы - программаның төре - программаны проектлау принциплары - укыту процессын оештыру эчтәлеген формасы	Үстерелешле өстәмә гомуми белем бирү программасы модификацияле дәрес
5.4	программаның максаты	укучыларны туган ягыбыз тарихы, табигате, аның күренекле шәхесләре белән тирәнтен таныштыру аша дөньяга карашларын формалаштыру
6.	Белем бирү программасының формалары һәм алымнары	Балалар берләшмәсе. проблемалы-эзләнү ысуллары, мөстәкыйль һәм гамәли эшләр, төрле дәрәжәдәге бәйгеләр
7.	Нәтижелелекне мониторинглау формалары	Өңгәмә сораштыру, тестлар, ижади эш, реферат, проект яклау
8.	Программаның нәтижелелеген тормышка ашыру	Диплом II степени IX Межрегионального конкурса чтецов «Туган телем-серле тел»
9.	Программаны раслау һәм соңгы үзгәртү датасы	31.08.2022 г.
10.	Рецензентлар	Зиновьева Ф.М. - бүлек мөдире

Эчтәлек

1. Аңлатма язуы.....	4-7
2. Укыту планы	
1нче ел.....	9-12
2нче ел.....	13-15
3нче ел.....	15-16
4нче ел.....	17-18
3. Программаның эчтәлегә	
1нче ел.....	9-12
2 нче ел.....	13-15
3 нче ел.....	15-16
4 нче ел.....	16-17
4. Программаның педагогик – оештыру шартларын тормышка ашыру.....	18
5. Кулланма әсбаплар.....	33
6. Кушымталар.....	33
Кушымта 1. Методик материал.....	33
Кушымта 2. 1 нче ел укытуга календарь график.....	34-39
2 нче ел укытуга календарь график.....	39-47
3 нче ел укытуга календарь график.....	47-65
4 нче ел укытуга календарь график	55-64
Кушымта 3. ТР Түбән Кама муниципаль районының “И.Х.Садыков исемдәге балалар һәм яшьләр ижаты сарае “өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесенә тәрбия программасын тормышка ашыру кысаларында тәрбия эше планы.....	65-68

АҢЛАТМА ЯЗУУ

«Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү» программасы төбәк-туристлык юнәлешендәге программа.

Программа төп *норматив документлар* нигезендә төзелде:

- Бала хокуклары турында БМО конвенциясе;
- Программа «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 29.12.2012 ел, № 273-ФЗ;
- Балаларга өстәмә белем бирүне үстерү концепциясе, 31.03.2002 ел, №678-р;
- “Мәгариф” милли проекты кысаларында “Һәр баланың уңышы” федераль проекты, Россия Федерациясе Президенты каршындагы стратегик үсеш һәм милли проектлар советы президиумының 2018 елның 3 сентябрендәге 10 номерлы утырышы беркетмәсе белән расланган “Мәгариф” милли проекты;
- Россия Мәгариф министрылыгының “Балаларга өстәмә белем бирүнең төбәк системаларын үстерүнең максатчан моделен раслау турында” 2009 елның 3 сентябрендәге 467 номерлы боерыгы;
- Россия Федерациясе Мәгариф министрылыгының «өстәмә гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында» 2018 елның 9 ноябрендәге 196 номерлы боерыгы;
- РФ Мәгариф һәм фән министрылыгының 23.08.2017 ел, № 816 боерыгы белән бирү эшчәнлеген, электрон белем бирүне, дистанцион белем бирү технологияләрен гамәлгә ашырганда куллану тәртибен раслау турында”;
- СП 2.4. 3648-20 “санитар – эпидемиологик таләпләр” РФ Баш дәүләт санитар табибының 28.09.2020 ел, №28 карары белән расланган” балаларны һәм яшьләрне тәрбияләү, уку, ял итү һәм сәламәтләндерү оешмаларына” дигән темага ТР Министрлар кабинеты карары;
- Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «И.Х. Садыков исемендәге Балалар һәм яшьләр ижаты сарае» уставы.
- Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы «И.Х. Садыков исемендәге Балалар һәм яшьләр ижаты сарае» балаларга өстәмә белем бирү программасын эшләү һәм раслау турында нигезләмә

Программаның актуальлеге. Баланың аз укуы. Бүгенге заман баласы күбрәк үз вакытын телевизор алдында, интернет челтәрендә, планшет тотып үткәргә ярата. Ә бу исә үз чиратында танып – белү активлыгын сүндерә, алга таба омтылу эшчәнлеген куып чыгара.

Бала үз иптәшләре белән аз аралаша. Укучыларның күзгә – күз аралашуының бик түбән дәрәжәдә булуы. Алар буш вакытлары булды исә, кулларына кәрәзле телефон алып, бөтен игътибарын шунда юнәлтә, шулай ук смс, интернетта утыру һәм язу, аралашуны нык киметә.

Бердәм дәүләт имтиханнарында укучыларның язган иншаларында тел байлыгының ярлы булуы.

Педагогик максатчанлык

Берләшмәдә иң төп юнәлешләрнең берсе булып тәрбия эше тора. Ә тәрбия эшенең төп бурычы – шәхескә тормышта үз юлын табарга өйрәтү, аның сәләтен үстерү. Баланың үсеш мөхитен дөнья мәдәниятенә һәм милли мәдәниятнең чын кыйммәтләре белән тулыландыру өчен алым һәм технологияләр эзләү, шуның нигезендә рухи яктан бай һәм эхлакый чиста күңелле шәхес формалаштыру мөһим. Хәзерге заманда яшәүче кеше, үзендә җаваплылык тоеп һәм гуманистик кыйммәтләрне үзләштерә барып, үз тормышын төзи белергә тиеш. Балаларда бу сыйфатларны тәрбияләүдә түгәрәкләрнең дә роле зур.”Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү” берләшмәсе –тәрбия эшендә олы хәзинәнең мөһим бер өлеше дияргә була. Чөнки халкыбызның үткәне, бүгенгесе, гасырлар буена бөртекләп җыелып килгән акыл һәм рухи байлыгын, халкыбызның сәнгате, мәгърифәте, горел-гадәтләре, уеннары, эхлак принциплары, тарихи истәлекләре, туган ягыбызның табигате, байлыклары, күренекле шәхесләре, һ.б. үз эченә алып өйрәнү –балаларга кешеләр арасында яшәү күнекмәләрен формалаштыруга, белемнән арттыруга, иҗади сәләтләрне үстерүгә мөмкинчелек бирә. Ядкарларга кызыксыну уятып, борынгы бабаларыбызның үткән тормышын, буыннар бәйләнеше тарихын өйрәнәп, хәзерге заман тормышы белән чагыштырып аңлату, балалар күңеленә эхлакый, рухи үсешенә зур йогынты ясый. Ә өлкәннәргә карата миһербанлы-шәфкатьле, кечеләргә карата ихтирамлы, табигатькә карата сакчыл булу, туган ягыбызның батыр, легендар шәхесләре белән горурлана белү кебек сыйфатларга да түгәрәккә йөрәп ия була бала. Шунлыктан да инде бу программа мәктәптә түгәрәккә йөрүче укучыларның көче җитәрлек чараларны тормышка ашыруда ярдәм итү, укучыларның дәрестән тыш вакытларын файдалы үткәргү, күмәк эшчәнлек, кызыксыну, иҗади сәләтләрне үстерү максатыннан чыгып төзелде. Программа “Туган як табигате һәм мәдәниятен өйрәнү” дип исемләнде һәм 1-4 сыйныфлар өчен төзелде.

Программаның башка программалардан үзгәлегә.

-Түбәндәге программа буенча белем алган балалар төрле яктан үсеш алалар, укучыларның гуманитар фәннәрдән белемнән тирәнәйтергә булыша.

- күзәтергә, эзләнәргә, фикерләргә, шул фикерне ачык итеп әйтә белергә, проект эшендә куллана белергә өйрәтә.

Укучыларга дистанцион ярдәм күрсәтү формалары. Программаны тормышка ашырганда, мәгълүмати һәм компьютер технологияләре, шулай ук дистанцион укыту формалары актив кулланыла. Алынган белемнән ныгыту, гамәли күнекмәләрен камилләштерү өчен сайтлар белән дистанцион хезмәттәшлек алып барыла

<https://tatarica.org/ru/razdely/nauka/nauchnye-obshestva/obshestvo-izucheniya-tatarstana>

<https://urok.1sept.ru/статья/649223/>

<https://yandex.ru/images/search?text>

https://www.youtube.com/watch?v=B1H9sK7h_C4

<https://uchi.ru/teachers/stats/main>

ПРОГРАММАНЫҢ МАКСАТЫ

Укучыларны туган ягыбыз тарихы, табигате, аның күренекле шәхесләре белән тирәнтен таныштыру; туган як тарихын өйрәнүгә нигезләнеп укучыларда патриотлык хисләре тәрбияләү.

БУРЫЧЛАР:

Белем бирү :

-Түгәрәккә йөрүче укучыларны туган ягыбыз тарихы, табигате, аның күренекле шәхесләре белән тирәнтен таныштыру;

-укучыларда сөйләм буенча белем, күнекмәләр булдыру;

- татар халкының мәдәниятен, тарихын, гореф – гадәтләрен саклап калу;

- укучыларда буыннар бәйләнеше, тарихи ядкарларга кызыксыну уяту

Үстерү :

- сәнгатьле уку активлыгын формалаштыру;

-ижади сәләтләрен үстерүгә мөмкинлекләр тудыру

Тәрбия :

-борынгы бабаларыбызның үткәне белән горурлану хисләре тәрбияләү;

-әхлакый сыйфатлар тәрбияләү.

Программаны тормышка ашыруда катнашучы балалар

Балалар берләшмәсенең өстәмә гомуми белем бирү программасы «Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү» 7-10 яшьтәге балалар өчен билгеләнгән. Балалар берләшмәсенә сайлап алынмыйча гына туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнергә теләүче кече яшьтәге мәктәп балалары кабул ителә. Программа буенча дәресләр 15 кеше (1 ел уку), 12 кеше (2 ел укыту), 10 кеше (3-4ел укыту) үткәрелә

Программаның күләме. Уку планы буенча 1 елда - 144 сәгать, 2, 3, 4 елларда - 216 сәгать дәресләр каралган. Программаның гомуми күләме - 792 сәгать..

Белем бирү процессын оештыру формалары.

Дәресләр барышында төрле дәресләр формасы кулланыла: коллектив, индивидуаль, төркем, комбинация һәм практик дәресләр, лекцияләр, уеннар, конкурслар, бәйрәмнәр һәм башкалар. Укытуның төп формасы-теория һәм практика сорауларын үз эченә алган комплекслы укыту. Балаларда нинди дә булса теманы үзләштерүдә кыенлыklar туганда, укытуны оештыру логикасына тиешле төзәтмәләр кертелә, өстәмәләр кертелә, әлегә теманы балаларда нәтижелерәк кабул итү өчен ижади юнәлешле ысуллар эшләнә. Укучыларның күргәзмәләрдә, шулай ук төрле конкурсларда, массакүләм чараларда, экскурсияләрдә мәжбүри катнашуы планлаштырыла. Дәресләрдә укучыларның яшь һәм шәхси үзенчәлекләре исәпкә алына.

Программаны үзләштерү срогы-4 ел.

Дәресләр режимы. Дәреснең дәвамлылыгы СП 2.4. таләпләренә туры килә.3648-20 (2.10.2, 2.10.3, 3.6. 2п). Укучылар белән дәресләр үткәрелә: 1нче ел

уку- атнага 2 тапкыр 2 академик сэгать белән, тәнәфес 10 минут; 2,3,4 ел уку- атнага 3 тапкыр 10 минут тәнәфес белән 2 академик сэгать.

Программаны үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре

Беренче ел укуытуда көтелгән нәтиҗәләр:

Метапредмет күрсәткечләре.

- ижади бурычны аңлау;
- өстәмә әдәбият, төрле мәгълүмат чыганакалары белән эшләү;
- эзлеклелекне саклау;
- индивидуаль, төркемдә эшләргә;
- эшчәнлек нәтиҗәләрен рәсмиләштерү;
- башкарылган эшнә тәкъдим итү;

Шәхси күрсәткечләр

- активлык, идеяләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим итәргә әзер булу;
- ихтыяр көче, максатка ирешүдә ныклык күрсәтү;
- төркемдә эшләү күнекмәләренә ия булу;
- сәламәтлекнең кыйммәтен аңлау;
- җаваплылык, башкаручанлык, хезмәт сөючәнлек, пөхтәлек күрсәтү һ. б.;
- гомуми ижади эшкә җәлеп итү аша коллектив үзара бәйләнешкә ихтыяҗ һәм күнекмәләр күрсәтү.

Предмет күрсәткечләре

Беренче ел уку ахырына укучы

беләчәк:

- кирәкле терминология;
- эш урынын оештыру кагыйдәләре;
- татар халкының мәдәниятен, тарихын, горел – гадәтләрен сөйли

булдырачак:

- эш урынын дөрес оештыру һәм эш вакытында тәртипне саклау;
- үз фикерләрен мөстәкыйль дәлилләү;
- татар халкының мәдәниятен, тарихын, горел – гадәтләре турында сөйли белә

Икенче ел укуытуда көтелгән нәтиҗәләр:

Метапредмет күрсәткечләре.

- ижади бурычны аңлау;
- план буенча эш итү һәм үз эшчәнлегенә планлаштыру;
- бәяләрне һәм билгеләрне адекват кабул итү;
- башка укучыларның нәтиҗәләрен бәяләү гадел;
- үз-үзенә танып белү һәм дөньяны танып белү ысулы буларак ижади эшчәнлек белән кызыксыну.
- өстәмә әдәбият, төрле мәгълүмат чыганакалары белән эшләү;
- эшчәнлек нәтиҗәләрен эстетик яктан рәсмиләштерергә;

- башкарылган эшнә мөстәкыйль тәкъдим итү;

Шәхси күрсәткечләр

- ихтыяр көчә, максатка ирешүдә ныклык, авырлыкларны җиңәргә әзер булу: - җаваплылык, башкаручанлык, хезмәт сөючәнлек, пөхтәлек күрсәтү һ. б.;
- гомуми ижади эшкә җәлеп итү аша коллектив үзара бәйләнешнең ихтыяжын һәм күнекмәләрен күрсәтү;
- уку эшчәнлегенең уңышлы булу критерийлары нигезендә үз-үзенә бәяләү сәләте;

Предмет күрсәткечләре

Икенче ел уку ахырына укучы

беләчәк:

- фикерли, алынган беләм – мәгълүматларны камилләштерә, киңәйтә белү
- өйрәнелә торган материалны анализлый белү
- эшенең дөреслеген контрольдә тоту;
- парда, коллективта эшләү, үз хезмәтенә башкалар белән килештерү;

булдырачак:

- халкыбызның үткәне, бүгенгесе турында сөйли.
- халкыбызның үткәне, бүгенгесе турында сөйли;
- үз фикерләрен мөстәкыйль дәлилли;
- үзе, гаиләсе һәм дуслары (мәктәбе, туган җире һ.б.) турында кечкенә информация бирә белә

Өченче ел укуында көтелгән нәтиҗәләр

Метапредмет күрсәткечләре.

- олылар һәм яшьтәшләр белән уку эшчәнлегендә хезмәттәшлек итү;
- нәтиҗәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнү һәм дөрес юлны сайлау;
- үз фикереңне исбатлый һәм якый алырга күнектерү
- өстәмә әдәбият, төрле мәгълүмат чыганакалары белән эшләү;
- үз-үзенә танып белү һәм дөньяны танып белү ысулы буларак ижади эшчәнлек белән кызыксыну.

Шәхси күрсәткечләр

- иптәшенә тыңлай, ишетә белү, ишеткәннен үз фикере белән чагыштыру;
- нәтиҗәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнү һәм дөрес юлны сайлау;
- үз фикереңне телдән һәм язма формада башкаларга җиткерә белү;
- килеп чыккан проблемаларны уртага салып хәл итү;
- төркемнәргә берләшү, бер фикергә килә белү;
- өлкәннәр һәм яшьтәшләр белән продуктив уртака гамәл оештыру;

Предмет күрсәткечләре

Өченче ел уку ахырына укучы

беләчәк:

- өйрәнелә торган материалны анализлау;
- тарихи момент һәм фактларны аңлата һәм исбатлай белү;

- сәләте буенча ижади хезмәтне оештыра белү;
- алынган белем – мәгълүматларны камилләштерү, киңәйтү, бер системага салу, башка фәннәрдә дә куллана белү.

булдырачак:

- күренекле кешеләр турында тулы информация бирә;
- туган як тарихы турында тулы информация бирә
- реферат яклы белә
- төрле бәйгеләрдә, конкурсларда чыгыш ясай

Дүртенче ел укутуда көтелгән нәтиҗәләр:

Метапредмет күрсәткечләре.

- дәресең темасын, проблемасын, максатын мөстәкыйль таба белү;
- план буенча эшли белү;
- үз фикерләреңне мөстәкыйль дәлилләү;
- үз анализ һәм үзбәя булдыру.
- укыган материалның эчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;

Шәхси күрсәткечләр

- иптәшеңне тыңлый, ишетә белү, ишеткәннән үз фикере белән чагыштыру;
- нәтиҗәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнү һәм дәрәҗә юлны сайлау;
- үз фикереңне телдән һәм язма формада башкаларга җиткерә белү;
- килеп чыккан проблемаларны уртага салып хәл итү;
- төркемнәргә берләшү, бер фикергә килә белү;
- өлкәннәр һәм яшьтәшләрнең белән продуктив уртак гамәл оештыру;
- ижади хезмәтне оештыру,
- төрле дәрәҗәдәге бәйгеләрдә катнашу;
- проект яклы белү

Предмет күрсәткечләре

Дүртенче уку елы ахырына укучы беләчәк:

анализ – синтез;

- йомгаклы, классификацияли;
- фәнни-тикшеренү эшләрен башкара;
- төрле бәйгеләрдә, конкурсларда чыгыш ясай;
- гаделлек, дәрәҗә, яхшылык, мәрхәмәтлелек һәм аларның киресе булган сыйфатларны танып, бәяли;

булдырачак:

- фәнни-тикшеренү эшләрен башкара;
- төрле бәйгеләрдә, конкурсларда чыгыш ясай;
- үзе, гаиләсе һәм дуслары (мәктәбе, туган җире һ.б.) турында тулы сөйли;

Программаны тормышка ашыруга йомгак ясау формалары

Укыту процессының нәтиҗәләгән төрле аттестация формалары күрсәтә:

- а) кереш контроль - сораптыру, тест;
- б) алымдагы контроль – төрле дәрәҗәдәге бәйгеләр;
- в) арадаш контроль – төрле дәрәҗәдәге бәйгеләр, реферат һәм проект яклау;

г) йомгаклау контроле - дүрт еллык уку курсы тәмамланганнан соң тест сорауларына җавап бирү формасында үткәрелә. Йомгаклау аттестациясен э белү үткән чыгарылыш укучыларына "Туган як тарихын өйрәнү" өстәмә гомуми белем бирү программасын үзләштерү хакында таныклык бирелә.

1 ЕЛ УКУТУГА УКУ ПЛАНЫ

№	Тема	Сәг.саны.	Теория	Практика	Аттестация формалары
1	Кереш дәрес.	2	2	-	кереш контроль сораштыру әңгәмә
2	Нәсел агачы-шәжәрә.	8	4	4	мөстәкыйль эш
3	Спорт-сәламәтлек нигезе.	10	5	5	эшлекле уен
4	Мин яратам сине , Татарстан!	12	8	4	карточкалар белән эш
5	Туган ягым-горурлыгым!	12	8	4	рәсем бәйгесе
6	Батырларга мәңгелек дан!	18	8	10	шигырь бәйгесе
7	Туган якның данлы шәхесләре.	20	14	6	әңгәмә
8	Нинди гүзәл минем туган ягым!	10	4	6	агымдагы контроль рәсем бәйгесе
9	Кыңгыраулы мәктәп еллары	14	5	9	аралашу
10	Үткәннен белмәгәннең – киләчәгә юк!	12	6	6	әңгәмә
11	Исемнәр ни сөйли?	6	4	2	ижади бәйге
12	Халкымның данлы йолалары	8	4	4	эшлекле уен
13	Музей эше нигезләре	10	3	7	экскурсия
14	Йомгаклау дәресе	2	1	1	арадаш контроль-Шигырь бәйгесе

					“Туган як турында шигырьләр”
	Барлык сәгать:	144	74	70	

1 ЕЛ УКЫТУГА ПРОГРАММА ЭЧТӘЛЕГЕ

1 тема: кереш дәрес

Теория. Балаларны барлау, техника куркынычсызлыгы кагыйдәләрен искә төшерү, уку елы планы, бүлек планына кертелгән кичә, бәйгеләр белән таныштыру, юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә. Туган як тарихын өйрәнү электив курсның максаты һәм бурычлары. Юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә. Кереш контроль – сораштыру, әңгәмә.

2 тема: нәсел агачы- шәжәрә

Теория. Шәжәрәнең тирән мәгънәсенә төшендерү, буыннар тарихы, тарихи ядкарьләр белән кызыксыну уяту; ижади сәләтләрен үстерү; эхлаклылык тәрбиясе бирү. Шәжәрә белән танышу. Шәжәрәләргә өйрәнү тарихы.

Практика. Шәжәрә һәм аны төрле формада ясау. Мөстәкыйль эш.

3 тема: спорт –сәламәтлек нигезе.

Теория. Туган ягыбыз табигатенең сәламәтлек өчен файдасы никадәр зур булуын аңлату, спорт турында фикерләүсәләтләрен үстерү, спорт сөючеләре белән горурлану хисләре, сәламәт яшәү рәвеше тәрбияләү.

Практика. Иртәнге гимнастик күнегүләр комплексын өйрәнү, “Күңелле стартлар”, табигатькә экскурсия, рәсемнәр конкурсы: “Матур киләчәк.” Эшлекле уен үткәрү.

4 тема: мин яратам сине, Татарстан!

Теория. Үз Ватаныбыз тарихы, мәдәнияте, горур халкы, аның гореф-гадәт, йолалары белән таныштыру, горурлык хисләре тәрбияләү.

Татар халкының милли йолалары, Татарстанның кузенекле шәхесләре белән танышу, “Туган ягым”- Татарстан гимны (гимнны өйрәнү)

Практика. Татарстан дәүләт символларын ясау. Карточкалар белән эш.

5 тема: туган ягым –горурлыгым.

Теория. Үз шәһәрбез тарихы, мәдәнияте белән тирәннән танышу, бөек шәхесләре белән таныштыру, патриотик тәрбия бирү.

Үз шәһәрбез тарихы, мәдәнияте белән тирәннән танышу, бөек шәхесләре белән таныштыру.

Практика. “Туган ягым табигате” рәсемнәр, иншалар конкурсы, архитектура истәлекләре, Түбән Кама буйлап экскурсия. Рәсем бәйгесе.

6 тема: батырларга мәңгелек дан!

Теория. Туган ягыбызның батыр ул-кызлары, сугыш һәм хезмәт ветераннары турында сөйләү, очрашулар үткәрү, патриотик тәрбия бирү.

Батырлык нәрсә ул? Батырлык эшләр идек.(әңгәмә-дәрес), “Алар Җиңү китерде!”- шәһәрбезнең сугыш ветераннары.

Практика. “Туган якны өйрәнү” музееның “Сугышчан дан” бүлегенә экскурсия

Сугыш чоры елъязмалары, альбомнар карау. “Йолдызлы сэгать”үткәрү, Ветераннарның өйләренә бару, хәлләрен белү, ярдәм итү.Шигырь бәйгесе үткәрү.

7 тема: туган якның данлы шәхесләре.

Теория. Туган ягыбызның күренекле шәхесләре белән таныштыру, очрашулар үткәрү, балаларның ижади һәм фикерләү сәләтләрен, сөйләм телләрен үстерү, шәхесләр белән горурлану хисләре тәрбияләү.

Кемнәр алар данлы шәхесләр? Шәһәрәбездән чыккан бөек затлар – әңгәмә.

Практика. Шәһәрәбез рәссамы - Әхсән Фәтхетдинов музеена экскурсия, Разил Вәлиев, Мария Логинова ижаты, шигырьләр уку, әңгәмә оештыру.

8 тема: нинди гүзәл минем туган ягым.

Теория. Балаларның табигать, экология турында белемнәрен арттыру, табигатькә сакчыл караш, туган ягыбызның матурлыгына соклану хисләре тәрбияләү.

“Нинди гүзәл минем туган ягым!”- Түбән Кама табигате, халкы, чишмә-таулары тарихы белән танышу.

Практика. Шәһәрәм урамнары буйлап экскурсия, рәсемнәр ясау, уен – викторина, “Туган жирем минем”- тупланган материаллар, фотолар белән альбом төзү.Агымдагы контроль эш.

9 тема: кыңгыраулы мәктәп еллары.

Теория. Мәктәп тарихы, мәдрәсә тарихлары белән тирәннән танышу, анда укып чыккан гыйльми кешеләр тормышы белән танышу, мәктәпнең бүгенге көне, укытучылар турында сөйләшү, белемгә аңлы караш тәрбияләү.

Беренче мәктәп тарихы белән танышу, укытучылар турында сөйләшү, әңгәмә.

Практика. ”Яраткан фәнем “-эшлекле уен, беренче мәктәп музеена экскурсия. “Сез иң гүзәл кеше икәнсез”- мәктәп укытучылары -түгәрәк өстәл, аралашу.

10 тема: үткәннән белмәгәннән-киләчәгә юк.

Теория. Укучыларда буыннар бәйләнеше, тарихи ядкарьләргә кызыксыну уяту, авылыбыз тарихлары белән танышу, үткәннәргә ихтирамлылык хисләре тәрбияләү.

Практика.Түбән Кама шәһәре тарихы, килеп чыгышы, тарихи истәлекле урыннарда экскурсия, архитектура истәлекләре белән танышу,фотоларга төшерү, презентация ясау, “шәһәрәм элек һәм хәзер” рәсем конкурсы.

11 тема: исемнәр ни сөйли?

Теория. Исемнәр аталышының мәгънәләренә төшендерү, фикерләү сәләтләрен үстерү, әхлак тәрбиясе бирү.

“Исемен матур кемнәр куйган?”- исемнәр, аларның мәгънәләре турында сөйләшү, урам исемнәре ни сөйли? Шәһәрәбез урамы исемнәренә аталышы, аларның мәгънәсе, шәһәрәбездәге промышленность

предприятиеләре, сәүдә нокталары, мәгариф, спорт, сәнгать учаклары исемнәренә аталышы, мәгънәсе.

Практика. Ижади бәйгә уздыру.

12 тема: халкымның данлы йолалары

Теория. Татар халкының гореф-гадәтләре, йолалары белән таныштыру, мәдәни чаралары турында сөйләп аңлату, милләтебез белән горурлану хисләре тәрбияләү.

Шәһәр китапханәсенә сәяхәт, милли һәм дини бәйрәмнәр, борынгы уеннарны искә төшерү.

Практика. “Наза”, “Түгәрәк”, “Каз канаты”, “Кәрия – Зәкәрия” уеннарын уйнату.

13 тема: музей эше нигезләре.

Теория. Музей эшчәнлегә, мөһим документлар, экспонатларны саклау тәртипләре белән таныштыру, экскурсоводлар ролен башкарырга өйрәтү.

Музейлар, аларның төрләре, “Туган якны өйрәнү” музейе эше нигезе нидән гыйбарәт? Музей бүлекләре. Аларның төп үзенчәлегә, эчтәлегә, әһәмияте, музей документлары, музейның иң кыйммәтле экспонатлары, иң мөһим кәгазьләр белән танышу.

Практика. “Туган якны өйрәнү” музейена экскурсия ясау, документлар, мөһим кәгазьләр белән танышу, музейдагы иң кыйммәтле экспонатлар, аларны саклау тәртибе, музейда бүлөп бирелгән бүлекләр буенча экскурсия оештырып карау: “Без яшә экскурсоводлар”.

14 тема: йомгаклау дәресе.

Теория. Түгәрәк эшчәнлегенә еллык эшенә нәтижә ясау.

Нинди уңышларга ирешү. Фикерләр алышу. Алдагы елларга теләкләр. Юл йөрү кагыйдәләрен кабатлау.

Практика. Арадаш – контроль. Шигырь бәйгесә “Туган як турында шигырьләр”

2 ЕЛ УКУТУГА УКУ ПЛАНЫ

№	Тема	Барлык сәгать	Теория	Практика	Аттестация формалары
1	Кереш дәресе. Юл йөрү буенча кагыйдәләре	2	2	-	кереш контроль эш тест ” Тарих эзләре

	буенча әңгәмә.				буйлап”
2	Минем гаиләм	14	2	12	мөстәкыйль эш
3	Безнең мәктәп	14	2	12	эшлекле уен
4	Туган ягым табигате	26	6	20	карточкалар белән эш
5	Туган ягым жәнлекләре	26	10	16	рәсем бәйгесе, агымдагы контроль
6	Микрорайонның күренекле кешеләре	24	12	12	әңгәмә
7	Шәһәрәм тарихы	24	8	16	эшлекле уен
8	Тарих эзләре буйлап	24	6	18	ижади эш
9	Татарстан минем республикам	26	12	14	аралашу
10	Спорт-сәламәтлек нигезе	22	6	16	эшлекле уен
11	Бөек Жигү	12	2	10	рәсем бәйгесе
12	Йомгаклау	2	2		Арадаш контроль-реферат яклау. “Минем шәһәрәм”
	Барлык сәгать:	216	70	146	

2 ЕЛ УКУТУГА ПРОГРАММА ЭЧТӘЛЕГЕ

1 тема: кереш дәрес

Теория. Балаларны барлау, техника куркынычсызлыгы кагыйдәләрен искә төшерү, уку елы планы, бүлек планына кертелгән кичә, бәйгеләр белән таныштыру, юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә. Туган як тарихын өйрәнү электив курсның максаты һәм бурычлары. Юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә. Тест үткәрү.

2 тема: минем гаиләм

Теория. Гаиләдә татулык нидән гыйбәрәт, эти- әниләрнең хезмәте . көн-күрешләре белән танышу; ижади сәләтләрен үстерү; эхлаклылык тәрбиясе бирү.

Практика. Мөстәкыйль эш, рәсемнәр ясау.

3 тема: безнең мәктәп

Теория. Мәктәп тарихы белән тирәннән танышу, мәктәпнең бүгенге көне, без нәрсә белән ярдәм итә алабыз,мәктәп китапханәсе белән танышу,;белемгә аңлы караш тәрбияләү.

Практика. Кабинетларга экскурсия оештыру, рәсемнәр ясау, уен – викторина, эшлекле уен.

4 тема: туган ягым табигате

Теория. Балаларның табигать, экология турында белемнәрен арттыру, табигатькә сакчыл караш, туган ягыбызның матурлыгына соклану хисләре тәрбияләү.

Практика. Урман буйлап экскурсия, рәсемнәр ясау, уен – викторина, тупланган материаллар, фотолар белән альбом төзү, карточкалар белән эш.

5 тема: туган ягым жәнлекләре

Теория. Балаларның жәнлекләр, табигать, экология турында белемнәрен арттыру, табигатькә сакчыл караш, туган ягыбызның матурлыгына соклану хисләре тәрбияләү, Кызыл китап белән, жәнлекләрең кешеләргә нинди ярдәмнәре тиюе белән таныштыру.

Практика. Рәсемнәр ясау, ижади эш- агымдагы контроль.

6 тема: микрорайонның күренекле кешеләре

Теория. Укучыларда буыннар бәйләнеше, тарихи ядкарьләргә кызыксыну уяту, үз микрорайонның күренекле кешеләре белән танышу, үткәннәргә ихтирамлылык хисләре тәрбияләү.

Практика. Музейга экскурсия ясау, әңгәмә.

7 тема: шәһәр тарихы

Теория. Үз микрорайонның ничек барлыкка килүе белән танышу, үткәннәргә ихтирамлылык хисләре тәрбияләү.

Түбән Кама шәһәре тарихы, килеп чыгышы, тарихи истәлекле урыннарда экскурсия, архитектура истәлекләре белән танышу,

Практика. Фотоларга төшерү, презентация ясау, “шәһәр элек һәм хәзер” рәсем конкурсы, эшлекле уен.

8 тема: Татарстан минем республикам

Теория. Үз Ватаныбыз тарихы, мәдәнияте, горур халкы, аның гореф-гадәт, йолалары белән таныштыру, горурлык хисләре тәрбияләү; Татарстанның күренекле шәхесләре белән танышу, горурлык хисләре тәрбияләү.

Практика. Рәсем ясау, аралашу, очрашулар үткөрү.

9 тема: спорт-сәламәтлек нигезе

Теория. Шәһәрбезнең спорт һәм мәдәни объектлары белән танышу, туган ягыбызның күренекле шәхесләре белән таныштыру, , балаларның ижади һәм фикерләү сәләтләрен, сөйләм телләрен үстерү, шәхесләр белән горурлану хисләре тәрбияләү.

Практика. Экскурсияләргә бару, очрашулар үткөрү, эшлекле уен, ярышлар уздыру.

10 тема: Бөек Жинү

Теория. Туган ягыбызның батыр ул-кызлары, сугыш һәм хезмәт ветераннары турында сөйләү, патриотик тәрбия бирү;

Практика. Ветераннарның өйләренә бару, хәлләрен белү, ярдәм итү, әңгәмә кору, очрашулар үткөрү, рәсем бәйгесен уздыру.

11 тема: йомгаклау дәресе.

Теория. Берләшмә эшчәнлегенә еллык эшенә нәтижә ясау. Нинди уңышларга ирешү. Фикерләр алышу. Алдагы елларга теләкләр. Юл йөрү кагыйдәләрен кабатлау.

Практика. реферат яклау- арадаш контроль.

3 ЕЛ УКУТУГА УКУ ПЛАНЫ

№	Тема	Барлык сәгать	Теория	Практика	Аттестация формалары
1	Кереш дәрес. Юл йөрү буенча кагыйдәләре буенча әңгәмә.	2	1	1	кереш контроль эш тест “Табигать һәм мин”
2	Мин һәм гаилә	38	10	28	эшлекле уен
3	Табигать һәм мин	38	10	28	ижади эш
4	Мәктәп	36	8	28	карточкалар белән эш
5	Микрорайон	20	2	18	рәсем бәйгесен, агымдагы контроль
6	Без төрле милләт балалары, әмма Ватаныбыз бер	32	4	28	аралашу
7	Минем шәһәрәм	48	18	30	эшлекле уен
8	Йомгаклау	2	1	1	проект яклау
	Барлык сәгать:	216	54	162	

3 ЕЛ УКУТУГА ПРОГРАММА ЭЧТӨЛГЕ

1 тема: кереш дәрес

Теория. Балаларны барлау, техника куркынычсызлыгы кагыйдәләрен искә төшерү, уку елы планы, бүлек планына кертелгән кичә, бәйгеләр белән таныштыру, юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә. Туган як тарихын өйрәнү электив курстың максаты һәм бурычлары. Юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә.

Практика. Кереш контроль эш тест.

2 тема: мин һәм гаилә

Теория. Гаиләдә татулык нидән гыйбәрәт, эти- әниләрнең хезмәте . көн-күрешләре белән танышу; ижади сәләтләрен үстерү; әхлаклылык тәрбиясе бирү.

Практика. Эшлекле уен, гаилә темасына рәсемнәр ясау.

3 тема: табигать һәм мин

Теория. Балаларның табигать, экология турында белемнәрен арттыру, табигатькә сакчыл караш, туган ягыбызның матурлыгына соклану хисләре тәрбияләү.

Практика. Урман буйлап экскурсия, рәсемнәр ясау, уен – викторина, тупланган материаллар, фотолар белән альбом төзү, ижади эш.

4 тема: мәктәп

Теория. Мәктәп тарихы белән тирәннән танышу, мәктәпнең бүгенге көне, без нәрсә белән ярдәм итә алабыз,мәктәп китапханәсе белән танышу.

Практика. Кабинетларга экскурсия оештыру, карточкалар белән эш.

5 тема: микрорайон

Теория. Укучыларда буыннар бәйләнеше, тарихи ядкарьләргә кызыксыну уяту, үз микрорайонның күренекле кешеләре белән танышу, үз микрорайонның ничек барлыкка килүе белән танышу, үткәннәргә ихтирамлылык хисләре тәрбияләү.

Практика. Түбән Кама шәһәре тарихы, килеп чыгышы, тарихи истәлекле урыннарда экскурсия, архитектура истәлекләре белән танышу,фотоларга төшерү, презентация ясау, “шәһәрәм элек һәм хәзер” рәсем бәйгесе, агымдагы контроль.

6 тема: без төрле милләт балалары, әмма Ватаныбыз бер

Теория. Үз Ватаныбыз тарихы, мәдәнияте, горур халкы, аның горез-гадәт, йолалары белән таныштыру,горурлык хисләре тәрбияләү; Татарстанның күренекле шәхесләре белән танышу, горурлык хисләре тәрбияләү.

Практика. Аралашу, рәсемнәр ясау.

7 тема: минем шәһәрәм

Теория. Үз микрорайонның ничек барлыкка килүе белән танышуны дәвам итү, үткәннәргә ихтирамлылык хисләре тәрбияләү.

Практика. Түбән Кама шәһәре тарихы, килеп чыгышы, тарихи истәлекле урыннарда экскурсия, архитектура истәлекләре белән танышу,фотоларга төшерү, презентация ясау, “шәһәрәм элек һәм хәзер” рәсем конкурсы, эшлекле уен.

8 тема: йомгаклау дәресе.

Теория.Түгәрәк эшчәнлегенң еллык эшенә нәтижә ясау.

Еллык эшбезгә нәтижә ясау. Нинди уңышларга ирешү. Фикерләр алышу. Алдагы елларга теләкләр. Юл йөрү кагыйдәләрен кабатлау.

Практика. проект, чыгыш ясау.

4 ЕЛ УКУТУГА УКУ ПЛАНЫ

№	Тема	Барлык сэгать	Теория	Практика	Аттестация формалары
1	Кереш дәрес. Юл йөрү буенча кагыйдэләре буенча әңгәмә.	2	1	1	кереш контроль эш тест “Татарстан тарихы”
2	Татарстан тарихы	44	10	34	ижади эш
3	Татарстан шәһәрләре	48	24	24	дидактик уеннар
4	Төбәк байлыгы	30	15	15	рәсем бәйгесе, агымдагы контроль
5	Мәдәният, традицияләр, көнкүреш	44	10	34	карточкалар белән эш
6	Безнең як табигате	36	18	18	проект яклау
7	Йомгаклау	12	6	6	Тест “Татарстан тарихы”
	Барлык сэгать:	216	84	132	

4 ЕЛ УКУТУГА ПРОГРАММА ЭЧТӘЛӘГЕ

1 тема: кереш дәрес

Теория. Балаларны барлау, техника куркынычсызлыгы кагыйдәләрен искә төшерү, уку елы планы, бүлек планына кертелгән кичә, бәйгеләр белән таныштыру, юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә. Туган як тарихын өйрәнү электив курсның максаты һәм бурычлары. Юл йөрү кагыйдәләре буенча әңгәмә.

Практика. кереш контроль эш, тест.

2 тема: Татарстан тарихы

Теория. Туган җиребезнең тарихын һәм гореф-гадәтләрен өйрәнәп, әхлаклы, милли аңлы шәхес тәрбияләүгә ирешү; балаларны милли мәдәният белән таныштыру; рухи-әхлакый сафлыкка ия булган ижади шәхес тәрбияләү.

Практика. Экскурсиягә бару, рәсемнәр ясау, ижади эш.

3 тема: Татарстан шәһәрләре

Теория: Татарстан шәһәрләре белән таныштыру, белемнәрен ныгыту, туган якны өйрәнүгә кызыксыну уяту; туган төбәккә карата ихтирам, хөрмәт, горурлык, мәхәббәт хисләре тәрбияләү; шәһәре тарихы, килеп чыгышы.

Практика. Тарихи истәлекле урыннарга экскурсия, архитектура истәлекләре белән танышу, фотоларга төшерү, презентация ясау, “шәһәрәм элек һәм хәзер” рәсем конкурсы, дидактик уеннар.

4 тема: төбәк байлыгы

Теория. Татар әдәбияты классиклары, композиторлары, рәссамнары белән таныштыру, белемнәрен арттыру; белемгә аңлы караш тәрбияләү; Татарстанның күренекле шәхесләре белән танышу, горурлык хисләре тәрбияләү

Практика. Рәсемнәр ясау, кроссвордлар чишү, рәсем бәйгесе, агымдагы контроль.

5 тема: мәдәният, традицияләр, көнкүреш

Теория. Балаларны татар халкының мәдәниятенә тарту; татар халык киёмнәре, аларның үзенчәлекләре, кагыйдәләре белән якыннан таныштыру; Татарстан күпмилләтле республика буларак, милләتلәр арасында толерантлык хисе тәрбияләү; халкыбызның хәзинәләренә кызыксыну уяту, нәниләрнең күңелен халкыбызның хәзинәләре байлыгы белән тулыландыру; ата-аналар белән берлектә әби-бабаларыбызның борынгы мирасы турында мәгълүмат бирү.

Практика. Жырлар, биюләр өйрәнү, рәсемнәр ясау, киёмнәр тегү, карточкалар белән эш.

6 тема: безнең як табигате

Теория. Балаларның табигать, экология турында белемнәрен арттыру, табигатькә сакчыл караш, туган ягыбызның матурлыгына соклану хисләре тәрбияләү.

Практика. Урман буйлап экскурсия, рәсемнәр ясау, уен – викторина, тупланган материаллар, фотолар белән альбом төзү. Проект яклау.

7 тема: Йомгаклау дәресе.

Теория: түгәрәк эшчәнлегенә еллык эшенә нәтижә ясау.

Еллык эшбезгә нәтижә ясау. Нинди уңышларга ирешү. Фикерләр алышу. Алдагы елларга теләкләр. Юл йөрү кагыйдәләрен кабатлау.

Практика. Йомгаклау контроле, тест.

ПРОГРАММАНЫҢ ПЕДАГОГИК-ОЕШТЫРУ ШАРТЛАРЫН ТОРМЫШКА АШЫРУ

Материаль-техник база:

1. *Жылы, иркен бүлмә.*

2. *Җиһазлар:*

- укучылар өстәле - 15 шт.;
- укучылар урындыгы – 30 шт.;
- укытучы урындыгы – 1 шт.;
- укытучы өстәле - 1 шт.;
- стена тактасы – 1 шт.;
- шкаф – 1 шт.;

3. *ТСО чаралары*

- ноутбук -1 шт
- колонкалар - 2 шт
- мультимедиа проектор с экраном

4. Материаллар һәм җиһазлар:

- тарату материаллары(схемалар, шаблоннар)
- информацион материаллар, карточкалар, дәресләр өчен кирәкле рәсемнәр, методик эшләнмәләр,тестлар, система һәм гомумиләштерүче таблицалар. Дидактик материаллар (демонстратив һәм тарату) - журналлар, буклетлар, альбомнар, карточкалар, аудиоязмалар.

1.Методик комплекслар:

информацион материаллар, карточкалар, дәресләр өчен кирәкле рәсемнәр, методик эшләнмәләр.

Программаның үтәлешен билгеләү һәм тикшерү өчен: тестлар, система һәм гомумиләштерүче таблицалар.

2. *Дидактик материаллар* (демонстратив һәм тарату) - журналлар, буклетлар, альбомнар, карточкалар, аудиоязмалар.

“Туган як тарихын өйрәнү” берләшмәсендә дәресне оештыру түбәндәге таләпләргә җавап бирә:

- дәреснең максаты белем бирү программасының эчтәлегә белән тәңгәл килә;
- уку материалы дәреснең максаты һәм эчтәлегә нигезендә сайлап алына;
- барлык структур элементларны исәпкә алып вакыт нәтиҗәле кулланыла;
- дәрес формалары: коллектив, индивидуаль, төркем белән;
- дәреснең темасы һәм эчтәлегә буенча уку методларының һәм алымнарының туры килүе.

Методлар һәм алымнар.

Өлеге программаны уңышлы тормышка ашыру өчен укучыларда тотрыклы кызыксыну булдырырга ярдәм итә торган заманча ысуллар кулланыла.

Эшчәнлекнең төрләре.

- сүз алымнары: хикәя, әңгәмә, аңлатма, китап белән эшләү һ. б.;
- гамәли ысуллар: дәрес сөйләм, куелган проблеманы чишү, дәлилләр эзли, башкаларның фикерен тыңлый, бәя бирә белергә өйрәтү;

Эмоциональ: уңыш ситуациясе, бүләкләү һәм шәйтәлү, танып-белү, билгеле шәхес булу теләген үстерү.

Ихтыяри: укучыларның белем алуға карата җаваплы карашын формалаштыру.

Социаль: үзара ярдәмләшү ситуацияләре булдыру, коллектив эш нәтиҗәләре белән кызыксындыру.

Танып-белү: укучының субъектив тәҗрибәсенә таяныч, ижади мөмкинлекләрен хәл итү, проблемалы ситуацияләргә булдыру.

Теоретик мәғлүматларны практикада куллануның төп ысулы дәресләрде хикәяләү булып тора. Дәрес эчтәлегә, гамәли эшләр укучының теләгенә карап үзгәреп торыла. Укучыларның яшъ үзенчәлекләрен исәпкә алып, дәресләр гадидән катлаулыга таба үткәрелә. Эшчәнлекне алмаштыру өчен сюжетлы уен элементлары һәм динамик паузалар кулланыла, үстерелүче уеннар кертелә.

Уку эшчәнлеген оештыру формалары: әңгәмә, мөстәкыйль эш, коллектив иҗат эше, укучыларның эшләрә буенча фикер алышу, төрле дәрәжәдәгә бәйгеләрдә катнашу.

Программа төрле төрдәгә бәйге, ярышлар өчен оптималь мөмкинлекләр булдыру, укучыларның иҗади эшләрә өчен җирлек тудыруны күздә тоты.

Программада каралган уку-тәрбия бурычларын үтәү өчен дәресләрнең түбәндәгеләрә кулланыла:

- сөйләм културасын үстерү, халык авыз иҗатына карата кызыксыну уяту.
- туган як, милли бәйрәмнәр турында әңгәмәләр.

Шул ук вакытта укучылар мәнфәгәтә дә исәпкә алына. Уку-тәрбия бурычларының чишелешенә карап дәресләр түбәндәгә төрләрә бүленә:

- яңа беләм алу (укучы теоретик мәғлүматны хәбәр итә). Мондый төрдәгә дәреслә укучы яңа тема белән таныша;
- беләм һәм күнекмәләрен формалаштыру дәресләре (педагог җитәкчелегендә мөстәкыйль эшчәнлек);
- кабатлау (материалны үзләштерүнең сыйфатын билгели), мондый дәресләр ағымдагы дәресләр булып торалар;
- катнаш дәрес (берничә уку-тәрбия бурычын чишү). Теманың үзенчәлегенә карап индивидуаль, төркемләп шөгыльләнүгә мөмкин.

Дәрес берничә этаптан тора:

- күрсәтмә-методик рәтне аңлату һәм сәнгать әсәрләре репродукцияләрен демонстрацияләү (әдәби әсәрләрдән өзекләр уку, фильмнар, альбомнар карау укучыларның кабул итүе аша педагогик фикер алышулар оештыра)
- шәһәрәләр ясау;
- йомгак ясау, фикер алышу.

Эш алымнары һәм методлары:

- әңгәмә, туган як табигатен өйрәнүгә кызыксындыру уяту;
- музейларга, күргәзмәләргә экскурсияләр;
- очрашулар оештыру.

Аттестация формалары/контроль һәм бәяләү материаллары

Аттестация / контроль формалары

Укучыларның программа материалын үзләштерү киләсе контрольне үткәрү барышында күзәтелә:

- *Кереш контроль.* Ул һәр уку елы башында, беләм бирү процессы башланганчы укучының беләм дәрәжәсен бәяләү өчен үткәрелә. Ул төп терминология һәм декоратив-гамәли иҗат өлкәсендә эш ысуллары һәм алымнары буенча сораптыру, тестлау рәвешендә уза.

- *Агымдагы контроль.* Программаны гамэлгә ашыруның бөтен срогы дәвамында (зур бүлекне өйрәнү тәмамланганнан соң, ярты еллыкта) үткәрелә. Мөстәкыйль практик эш, сораштыру, тестлар, профильле конкурсларда, күргәзмәләрдә катнашу, ижади проектны яклау рәвешендә узарга мөмкин.

- *Арадаш аттестация.* Программаны үзләштерү тәмамланганнан соң, программаны тормышка ашыруга йомгак ясау, программаны үзләштерү нәтижәләлеген билгеләү өчен үткәрелә.

- Арадаш аттестация. Укуның беренче, икенче, өченче ел ахырында шигырь бәйгесе, реферат яклау, тест формаларында уздырыла.

- *Йомгаклау контроле.* Программаны үзләштерү тәмамланганнан соң уздырыла. Укуның дүртенче ел ахырында (программа буенча тулы курс) тест формасында үткәрелә. Программаның үзләштерү нәтижәләрен контрольдә тоту һәм күзәтү өчен, һәр бүлектә диагностик инструментарий каралган, бу педагогга уку материалын үзләштерү дәрәжәсен һәм сыйфатын бәяләргә ярдәм итә.

<i>Үткәрү вакыты</i>	<i>Үткәрү максаты</i>	<i>контроль формалары</i>
1 ЕЛ УКЫТУ		
<i>Кереш контроль</i>		
1 ел укыту башында (сентябрь)	Башлангыч белем дәрәжәсен билгеләү	сораштыру әңгәмә
<i>Агымдагы контроль</i>		
1 ел укыту (декабрь)	туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижәләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.	Рәсем бәйгесе “Нинди гүзәл минем туган ягым!”
<i>Арадаш контроль</i>		
1 ел укыту (май)	1 ел укыту программасын үзләштерү нәтижәләлеген билгеләү	Шигырь бәйгесе “Туган як турында шигырьләр”
2 ЕЛ УКЫТУ		
<i>Кереш контроль</i>		

2 ел укыту башында (сентябрь)	укучыларның туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү	тест ” Тарих эзләре буйлап”
Агымдагы контроль		
2 ел укыту (декабрь)	Өйрәнелгән материал буенча белем дәрәжәсен билгеләү	Рәсем бәйгесе “Туган ягым жәнлекләре”
Арадаш контроль		
2 ел укыту (май)	2 ел укыту программасын үзләштерү нәтижелелеген билгеләү	реферат яклау “Минем шәһәрәм”
3 ЕЛ УКЫТУ		
Кереш контроль		
3 ел укыту башында (сентябрь)	туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.	тест “Табигать һәм мин”
Агымдагы контроль		
3 ел укыту (декабрь)	Өйрәнелгән материал буенча белем дәрәжәсен билгеләү	рәсем бәйгесе “Минем микрорайон”
Арадаш контроль		
3 ел укыту (май)	3 ел укыту программасын үзләштерү нәтижелелеген билгеләү	проект яклау Темалар: 1. Минем туган ягым 2. Туган ягымның күренекле кешеләре 3. Урамнар ни сөйли? 4. Туган ягым табигате 5. Минем мәктәбем
4 ЕЛ УКЫТУ		
Кереш контроль		

4 ел укыту башында (сентябрь)	эзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.	тест “Татарстан тарихы”
Агымдагы контроль		
4 ел укыту (декабрь)	туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.	рәсем бәйгесе “Төбәк байлыгы”
Йомгаклау контроле		
4 ел укыту (май)	Программаны үзләштерү нәтижеләлеген билгеләү	тест «Туган як тарихы»

Белем дәрәжәсен тикшерү материаллары

1нче ел укыту

Кереш контроль

Максат: укучыларның туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү.

Контроль формасы: телдән әңгәмә, сораштыру

Әңгәмә, сораштыру

1. Сөз кайда яшисез?
2. Нинди урамда яшисез?
3. Түбән Кама нинди елга янында урнашкан?
4. Түбән Кама нинди республикага керә?
5. Татарстан зур республикамы?
6. Татарстанның башкаласы нинди шәһәр?
7. Тагын нинди зур шәһәрләр бар?
8. Татарстанда нинди елгалар бар?
9. Татарстан урманнарында нинди җәнлекләр яши?
10. Нинди агачлар үсә?

Җаваплар

1. Түбән Кама шәһәрендә – 1балл
2. Сөембикә, Тынычлык- 1балл
3. Кама- 1балл

4. Татарстан – 1балл
5. Бик зур – 1балл
6. Казан – 1 балл
7. Яр Чаллы, Алабуга ...- 1 балл
8. Идел, Агыйдел, Нократ...1 балл
9. Куян, төлке, кәрпә...-1балл
- 10.Каен, имән...- 1балл

Бәяләү критерийлары:

Дәрәжә	
Югары	9,10 балл
Уртача	8- 5
Түбән	4 эзерәк

Агымдагы контроль

Максат: укучыларның туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.

Контроль формасы: рәсем бәйгесе “ Нинди гүзәл минем туган ягым!”

Рәсем бәйгесе

Тема: “ Нинди гүзәл минем туган ягым!”

Рәсем бәяләү критерийлары:

Критерий	Түбән дәрәжә	Уртача дәрәжә	Югары дәрәжә
Теманы ачу	Рәсем теманы өлешчә ача, хаталар бар	Рәсем теманы тулысынча ача, ләкин хаталар бар	Рәсем теманы тулысынча ача
Рәсемнең атамасы һәм эчтәлегенә ярашуы	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә туры килми	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә өлешчә туры килә , хата бар	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә тулысынча туры килә
Табигать халәтен төгәл тапшыру	Табигать халәте төгәл күрсәтелмәгән	Табигать халәте , уй-фикер өлешчә күрсәтелгән	Табигать халәте, уй-фикер үзенчәлекле, күзәтүләргә таянып ясалган
Рәсемне башкару	Рәсем	Рәсем өлешчә	Рәсем тулысынча

мөстэкыйльлеге	мөстэкыйль эшләнмәгән	мөстэкыйль эшләнгән	мөстэкыйль эшләнгән
Рәсем ясау алымнары һәм техникасы	рәсем ясау алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла, житешсезлекләр, хаталар бар	рәсем ясау алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла	рәсем ясау алымнары һәм техникасы дөрес кулланыла
Төсләрне дөрес сайлау	төсләрне дөрес сайламаган	Төсләрне дөрес сайлаган, ләкин төсләр саны аз	Төсләрне дөрес сайлаган, катлаулы төсләр кулланган

Бәяләү критерийлары:

Дәрәжә	Балл
Югары	3 балл
Уртача	2 балл
Түбән	1 балл

Арадаш контроль

Максат: укучыларның тел турындагы белемнәрен активлаштыру һәм киңәйтү, телләргә карата мөхәббәт, укучылар арасында дуслык һәм үзара аңлашу тәрбияләү.

Контроль формасы: шигыр бәйгесе “Туган як турында шигырлар”

Шигыр бәйгесе

Тема: “Туган як турында шигырлар”

Шигыр конкурсын бәяләү критерийлары:

Критерий	Түбән дәрәжә	Уртача дәрәжә	Югары дәрәжә
Башкарылучы эсәрнең конкурс темасына туры килүе	Башкарылучы эсәр конкурс темасына туры килми	Башкарылучы эсәр конкурс темасына өлешчә туры килә	Башкарылучы эсәр конкурс темасына туры килә
Чыгыш ясаучының яшенә туры килү-килмәүе	Чыгыш ясаучының яшенә туры килми	Чыгыш ясаучының яшенә өлешчә туры килә	Чыгыш ясаучының яшенә туры килә
Текстны белүе	Текстны яттан	Текстны яхшы	Текстны бик яхшы

	сөйли,ләкин эзлеклелекне боза	белә, ләкин сүзләрне үзгәртә	белә
Башкару дәрәжәсе, осталык	Сәнгатьлелек житеп бетми, тавышы начар ишетелә	Сәнгатьле сөйли, ләкин үзен ышанычлы тотмый	Сәнгатьле, матур сөйли, узен иркен тотта
Костюмнарның темага туры килүе	Костюмнар темага туры килми	Костюмнар темага өлешчә туры килә	Костюмнар темага туры килә

Бәяләү критерийлары:

түбән – 1 балл

уртача – 2 балл

югары – 3 балл

2нче ел укыту

Кереш контроль

Максат: укучыларның туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.

Контроль формасы: тест ” Тарих эзләре буйлап”

Тест ” Тарих эзләре буйлап”

- 1) Россия Федерациясе субъектларының кайсысында Түбән Кама урнашкан?
- 2) Түбән Камага шәһәр статусы ничәнче елда бирелде?
- 3) Түбән Кама кайсы елга ярында тора
- 4) Түбән Кама гербында нинди төсләр бар?
- 5) Безнең шәһәрдә нинди эре заводлар бар?
- 6) Шәһәрегезнең нинди истәлекле урыннарын беләсезме?
- 7) 3 урам исемен яз
- 8) Иң озын урам ничек атала?

Җаваплар (һәр дәрәжә җавапка 1 балл)

1. Казан
2. 1966. 22.09
3. Кама(Чулман)
4. Зәңгәр сары, яшел
5. Химия, шиннар
6. Красный ключ, мәчет, музейлар

7. Сөембикә, Тынычлык, Г,Тукай ...

8. Химиклар проспекты

Бәяләү критерийлары:

Уровень	
Югары	8 балл
Уртача	7- 4
Түбән	3 эзерәк

Агымдагы контроль

Максат: гомуми мәдәни мәнфәгатьләренә формалаштыру, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.

Контроль формасы: рәсем бәйгесе

Рәсем бәйгесе

Тема: “Туган ягым жәнлекләре ”

Рәсем бәяләү критерийлары:

Критерий	Түбән дәрәжә	Уртача дәрәжә	Югары дәрәжә
Теманы ачу	Рәсем теманы ачмый	Рәсем теманы өлешчә ача	Рәсем теманы тулысынча ача
Рәсемнең атамасы һәм эчтәлегенә ярашуы	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә туры килми	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә өлешчә туры килә	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә тулысынча туры килә
Жәнлек образын төгәл башкару	Жәнлек образы төгәл башкарылмаган	Жәнлек образы өлешчә төгәл башкарылган	Жәнлек образы төгәл башкарылган
Рәсемне башкару мөстәкыйльлеге	Рәсем мөстәкыйль эшләнмәгән	Рәсем өлешчә мөстәкыйль эшләнгән	Рәсем тулысынча мөстәкыйль эшләнгән
Рәсем ясау алымнары һәм техникасы	рәсем ясау алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла, житешсезлекләр, хаталар бар	рәсем ясау алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла	рәсем ясау алымнары һәм техникасы дөрес кулланыла
Төсләрне дөрес сайлау	Өлешчә төсләрне дөрес	Төсләрне дөрес сайлаган, ләкин	Төсләрне дөрес сайлаган, катлаулы

	сайлаган, төслөр саны аз	төслөр саны аз	төслөр кулланган
--	-----------------------------	----------------	------------------

Бэялэү критерийлары:

түбән – 1 балл

уртача – 2 балл

югары – 3 балл

Арадаш контроль

Максат: гомуми мәдәни мәнфәгатьләрне формалаштыру, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү

Контроль формасы: реферат яклау

Реферат яклау

Тема: “Минем шәһәрәм”

Рефератны яклау критерийлары:

Критерий	Түбән дәрәжә өлешчә туры килә	Уртача дәрәжә Нигездә туры килә	Югары дәрәжә тулысынча туры килә
Максат һәм бурычлар кую	Максатлар һәм бурычлар нигездә дәрәс куелган, ләкин төгәл формалаштырыл маган	Максатлар һәм бурычлар дәрәс куелган, ләкин бик төгәл формалаштыры лмаган	Максатлар һәм бурычлар дәрәс куелган
Логик элементә	Логик элементә төгәл түгел	Логик элементә төгәл, ләкин өлешчә хаталар бар	Логик элементә төгәл
Исбатлау	Тема өлешчә ачылды	Тема тулысынча ачылды, ләкин хаталар булды	Тема тулысынча ачылды
Структур тәртипкә салу	Нигездә эш дәрәс эшләнгә, ләкин хаталар бар	Эш дәрәс эшләнгә, ләкин өлешчә хаталар бар	Эш барлык таләпләргә туры китереп эшләнгән
Тел ягыннан дәрәслек	Текстны укый, материалны	Эзлекле һәм аңлаешлы итеп	Эзлекле һәм аңлаешлы итеп

	начар белә, сөйләм телендә хаталар жибәрә	сөйли, ләкин өлешчә хаталр ясый	сөйли, тел байлыгы көчле
--	---	---------------------------------------	-----------------------------

Бәяләү критерийлары:

түбән – 1 балл
уртача – 2 балл
югары – 3 балл

Знче ел укыту

Кереш контроль

Максат: укучыларның туган як темасы буенча әзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.

Контроль формасы: тест “Табигать һәм мин”

Тест “Табигать һәм мин”

1. Син яшәгән төбәк кайсы материкта урнашкан?
2. Туган ягың нинди табигый зонада урнашкан?
3. Син яшәгән төбәктә нинди тыюлыктар бар?
4. Син яшәгән төбәктә нинди музей- тыюлыктар бар?
5. "Түбән Кама" милли паркы кайда урнашкан?
6. Сезнең төбәктә нинди файдалы казылмалар табыла?
7. Сезнең шәһәрдә нинди парклар бар?
8. Син табигатьне ничек саклыйсын?
9. Кошларга, жәнлекләргә ничек ярдәм итәсең?
10. Табигать сакламаучыларга нәрсә киңәш итәр идең?

Жаваплар (1-7 сорауларга -1 балл, 8,9,10 сорауларга- тулы, эчтәлекле жавапларга 3 балл, кыска жавапларга 2балл)

- 1.Евразия
 2. Урман
 3. Идел-Кама (Волжско-Камский)
 4. Биләр, Болгар
 5. Алабугада
 6. Нефть, газ, ташлы ком...
 7. Гаилә, Кояшлы, Тукай паркы...
- 8,9,10- ирекле жавап

Бәяләү критерийлары:

Дәрәжә	
Югары	14-16 балл
Уртача	13- 7
Түбән	7 эзерәк

Агымдагы контроль

Максат: гомуми мәдәни мәнфәгатьләрне формалаштыру, планлаштырылган нәтижәләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.

Контроль формасы: рәсем бәйгесе

Тема: “ Минем микрорайон ”

Рәсем бәяләү критерийлары:

Критерий	Түбән дәрәжә	Уртача дәрәжә	Югары дәрәжә
Теманы ачу	Рәсем теманы өлешчә ача, хаталар бар	Рәсем теманы тулысынча ача, ләкин хаталар бар	Рәсем теманы тулысынча ача
Рәсемнең атамасы һәм эчтәлегенә ярашуы	Рәсемнең атамасы өлешчә эчтәлегенә туры килә, хаталар бар	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә тулысынча туры килә ләкин өлешчә хата бар	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә тулысынча туры килә
Уйның оригинальлеге	уй-фикер үзенчәлекле түгел	уй-фикер өлешчә үзенчәлекле	уй-фикер үзенчәлекле, күзәтүләргә таянып ясалган
Рәсемне башкару мөстәкыйльлеге	Рәсем мөстәкыйль эшләнмәгән	Рәсем өлешчә мөстәкыйль эшләнгән	Рәсем тулысынча мөстәкыйль эшләнгән
Рәсем ясау алымнары һәм техникасы	рәсем ясау алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла, житешсезлекләр, хаталар бар	рәсем ясау алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла	рәсем ясау алымнары һәм техникасы дөрес кулланыла
Төсләрне дөрес сайлау	Өлешчә төсләрне дөрес сайлаган, төсләр	Төсләрне дөрес сайлаган, ләкин төсләр саны аз	Төсләрне дөрес сайлаган, катлаулы төсләр кулланган

	саны аз		
--	---------	--	--

Бәяләү критерийлары:

түбән – 1 балл

уртача – 2 балл

югары – 3 балл

Арадаш контроль

Максат:

туган ягыбыз тарихы, табигате, аның күренекле шәхесләре турында сөйли, ачык чагылдырылган әһәмиятле билгеләр буенча объектларны берләштерә, сайлап ала, проектлар төзи белүләре тикшерелә

Контроль формасы: проект яклау

Проект яклау

Темалар:

6. Минем туган ягым
7. Туган ягымның күренекле кешеләре
8. Урамнар ни сөйли?
9. Туган ягым табигате
10. Минем мәктәбем

Эш структурасы:

- * титул бите;
- * идарә;
- кереш;
- * төп өлеше (башлык);
- нәтижә;
- * кулланылган әдәбият исемлеге;
- * кушымталар (кирәк булганда)

Проектны бәяләү критерийлары:

Критерий	Түбән дәрәжә	Уртача дәрәжә	Югары дәрәжә
Эксперимент ысулларын белү һәм тикшерү, аларны үз тикшеренүләрендә куллану	Тикшеренү эшен проект эшеннән аера белә	Тикшеренү һәм проект эше структурасын белә	Мөстәкыйль тикшерү алып бара
индивидуаль һәм төркемнәрдә дә эшли	Укытучы житәкчелегендә	Төркемдә, парда эшли	Проектны мөстәкыйль

белү	эшли белә	белә	тормышка ашыра белә
тикшеренү эшчәнлегендә мәгълүмати технологияләр куллана белү	Укытучы житәкчелегендә эшли белә	Төркемдә, парда эшли белә	Мөстәкыйль рәвештә тикшеренү үткәрә белә
халык алдында чыгыш ясый белү	Текст белән чыгыш ясый	Тексттан файдаланып чыгыш ясый	Текстсыз чыгыш ясый, импровизацияли, ышанычлы итеп сорауларга җавап бирә

Бәяләү критерийлары:

түбән – 1 балл

уртача – 2 балл

югары – 3 балл

4нче ел укыту

Кереш контроль

Максат: укучыларның туган як темасы буенча әзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.

Контроль формасы: тест “Татарстан тарихы”

Тест: “Татарстан тарихы”

- 1) Татарстанда иң борынгы шәһәр?
- 2) Кайсы шәһәрдә шиннар житештерәләр?
- 3) КамАЗлар кайсы шәһәрдә житештерелә?
- 4) Кайсы шәһәр сәгать заводы белән дан тотар?
- 5) Язгы чәчүдән соң үткәрелә торган бәйрәм ничек атала?
- 6) Мөһим кунакларны нинди милли ризык белән каршы алалар?
- 7) Татарстанда нәшер ителә торган 3 популяр журналны атагыз.
- 8) И. А. Крыловның күп кенә мәсәлләрен татар теленә кем тәржемә иткән?
- 9) Танылган рәссам И. и. Шишкин кайсы шәһәрдә туа?
- 10) Татар дәүләт опера һәм балет театры кем исемен йөртә?

Җаваплар (дөрес җавапларга 1 балл)

1. Казан
2. Түбән Кама шәһәре

3. Яр Чаллы шәһәре
4. Чистай шәһәре
5. Сабантуй
6. Чәк-чәк
7. «Идел», «Казан утлары», «Сөембикә»
8. Г. Тукай
9. Алабуга
- 10.М. Жәлил

Дәрәжә	Балл
Югары	9,10 балл
Уртача	8- 5
Түбән	4 эзерәк

Агымдагы контроль

Максат: укучыларның туган як темасы буенча эзерлек сыйфатын бәяләү, планлаштырылган нәтижеләргә ирешү дәрәжәсен билгеләү.

Контроль формасы: рәсем бәйгесе

Тема: “ Төбәк байлыгы ”

Критерий	Түбән дәрәжә	Уртача дәрәжә	Югары дәрәжә
Теманы ачу	Рәсем теманы өлешчә ача, хаталар бар	Рәсем теманы тулысынча ача, ләкин хаталар бар	Рәсем теманы тулысынча ача
Рәсемнең атамасы һәм эчтәлегенәң ярашуы	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә туры килми	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә тулысынча туры килә ләкин өлешчә хата бар	Рәсемнең атамасы эчтәлегенә тулысынча туры килә
Уйның оригинальлеге	уй-фикер үзенчәлекле түгел	уй-фикер өлешчә үзенчәлекле	уй-фикер үзенчәлекле, күзәтүләргә таянып ясалган
Рәсемне башкару мөстәкыйльлеге	Рәсем мөстәкыйль эшләнмәгән	Рәсем өлешчә мөстәкыйль эшләнгән	Рәсем тулысынча мөстәкыйль эшләнгән
Рәсем ясау алымнары	рәсем ясау	рәсем ясау	рәсем ясау алымнары

Һәм техникасы	алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла, житешсезлекләр, хаталар бар	алымнары һәм техникасы өлешчә дөрес кулланыла	Һәм техникасы дөрес кулланыла
Төсләрне дөрес сайлау	Өлешчә төсләрне дөрес сайлаган, төсләр саны аз	Төсләрне дөрес сайлаган, ләкин төсләр саны аз	Төсләрне дөрес сайлаган, катлаулы төсләр кулланган

Бәяләү критерийлары:

түбән – 1 балл
уртача – 2 балл
югары – 3 балл

Йомгаклау контроле

Максат: Балаларның туган як тарихы, табигате, халкы, мәдәнияте турында алган белемнәренен ни дәрәжәдә икәннен тикшерү.

Контроль формасы: тест«Туган як тарихы»

Тест:

1. Нәрсә ул туган як?
2. Сөз кайда яшисез?
3. Түбән Кама нинди республикага керә?
4. Татарстанның башкаласы нинди шәһәр?
5. Татарстан гербында нәрсә сурәтләнган? Ул нәрсәне аңлата?
6. Татарстан Республикасы Дәүләт флагында нинди төсләр бар? Төсләр нәрсәне аңлата?
7. Түбән Кама гербында нәрсә сурәтләнган? Ул нәрсәне аңлата?
8. Түбән Кама флагында нинди төсләр бар? Төсләр нәрсәне аңлата?
9. Син яшәгән төбәктә нинди музейлар бар? Берсе турында 2,3 жөмлә яз
10. Син яшәгән төбәктә нинди бәйрәмнәр үткәрәләр? Бер бәйрәм турында 2,3 жөмлә яз
11. Син яшәгән шәһәр нәрсә белән данлыклы?
12. Нинди танылган рәссамнарны беләсең? Берсе турында 2,3 жөмлә яз
13. Нинди танылган язучыларны беләсең? Берсе турында 2,3 жөмлә яз
14. Син яшәгән шәһәр урамнары нинди күренекле кеше исемнәрен йөртә? Берсе турында 2, 3 жөмлә яз
15. Син яшәгән урамның исеме ничек, ни өчен шундый исем биргәннәр?

Бәяләү критерийлары:

1 – 4,11 сорауларга – 1балл

5- 8, 15 сорауларга - 2 балл

9, 10,12,13,14 сорауларга – 3 балл

Дәрәжә	
Югары	26 -28 балл
Уртача	25- 14 балл
Түбән	14 эзерәк

КУЛЛАНМА ӘСБАПЛАР

Педагог куллана торган әдәбият исемлеге:

Мәгариф журналлары- 2021,2022 ел

1) Педсовет журналлары- 2020 ел

2) Татарстан башкаласы буенча сәяхәт- 2019 ел

3) Зәлидә уеннары- 2017ел

Интернет чыганакалары

1. <http://redbook-tatarstan.ru/>

2. <https://kzn.ru/o-kazani/>

3. <https://kazantravel.ru/attractions/bashnya-syuyumbike/>

4. <https://kazantravel.ru/attractions/kul-sharif/>

5. <https://must-see.top/goroda-tatarstana/>

6. <http://narslovar.ru/nizhnekamsk.html>

7. <http://karaakkosh.com/menu9.html>

Укучылар һәм ата – аналар өчен тәкъдим ителүче әсбаплар

1. Мухаметшин Ю.Г. Татары – кряшены. Москва 2012.- 87с

2. Г.Саттаров “Атамалар дөнъясына сәяхәт” – Казан: “Раннур” нәшрияты, 2021.

3. Татар халык ижаты. Йола һәм уен җырлары. К.2021г

4. Уразман Р. Татар халкының йола һәм бәйрәмнәре.- Казан, 2018.- 56с

МЕТОДИК МАТЕРИАЛ

**“Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү” өстәмә белем бирү
программасының методик тәэмин ителеше**

Беренче ел укыту

№п /п	Бүлек	Шөгиль формалары	укыту-тәрбия процессын оештыру алымнары һәм методлары	Күрсәтмәлелек	техник жиһазлау	Нәтижә ясау формалары
1	Кереш дәрес.	фикер алышу	Сөйләм, күрсәтмә - лелек,	Таблицалар Дидактик карточкалар	Компьютер, интерактив такта	кереш контроль сораптыру әңгәмә
2	Нәсел агачы-шәжәрә.	катнаш дәрес, лекция, практик дәрес	телдән әңгәмә, видеоматериаллар, иллюстрацияләр күрсәтү, күзәтү, практик эшләр	Схемалар, памятки, биремнәр белән эшләү	Компьютер, интерактив такта	мөстәкыйль эш
3	Спорт-сәламәтлек нигезе.	традицион дәрес, лекция, практик дәрес, уен, ярыш	Группа белән күнегүләр, телдән әңгәмә, күзәтү, практик эшләр	Мультимедийный материаллар, ижади биремнәр, инструкцион карта, таблицалар	Компьютер, интерактив такта, спорт инвентарьлары	эшлекле уен

4	Мин яратам сине, Татарста н!	традицион дәрес, лекция, практик дәрес	сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикир алышу, видеоматериа ллар күрсәтү	мультмедийн ый материаллар, видеоязмалар	Компьюте р, интеракти в такта	карточка лар белән эш
5	Туган ягым- горурлы- гым!	конкурс	Сөйләм, күрсәтмәлеле к, фикир алышу, видеоматериа ллар күрсәтү, күзәтү	Рәсемнәр, презентация	Компьюте р, интеракти в такта	рәсем бәйгесе
6	Батырлар га мәңгелек дан!	очрашу	Сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикир алышу, фронталь эш	Презентация, видеоматериа л, диагностик һәм ижади биремнәр бланклары, фоторәсемнәр	Компьюте р, интеракти в такта	шигырь бәйгесе
7	Туган якның данлы шәхесләре.	ижади очрашу, концерт, репетиция	Сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикир алышу, күзәтү, практик күнегүләр видеоматериа ллар күрсәтү	Презентация, видеоматериа л, альбом, фотографиялә р	Компьюте р, интеракти в такта	әңгәмә
8	Нинди гүзәл минем туган ягым!	Практик дәрес, экскурсия, күзәтү	Сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикир алышу, парларда эш	Карточкалар, тестлар, ижади биремнәр	Компьюте р, интеракти в такта	агымдаг ы контрол ь ижади

						ЭШ
9	Кыңгыраулы мектепеллери	Дискуссиялар, ижади очрашу, концерт	Сөйлөм, фикер алышу, күмөк-төркөмнөрдө ЭШ	күрсөтмөлөлөк, кроссвордлар, фотографиялар	Компьютер, интерактив такта, магнитофон	аралашу
10	Үткөнөн белмөгөннөң – килөчөгө юк!	Катнаш дөрес, бөхөс, лекция	Сөйлөм, фикер алышу, видеоматериаллар күрсөтү	күрсөтмөлөлөк, видеоматериаллар, карточкалар	Компьютер, интерактив такта	өңгөмө
11	Исемнөрни сөйлө?	Катнаш дөрес, ижади бөйгө, уен, ярыш	Сөйлөм, күрсөтмөлөлөк, фикер алышу, өлөшчө-эзлөнү	Презентация, видеоматериал	Компьютер, интерактив такта	ижади бөйгө
12	Халкымның данлы йолалары	эшлеклеуен, практик дөрес, экскурсия	Сөйлөм, күрсөтмөлөлөк, фикер алышу, группаларда ЭШ	Презентация, видеоматериал, ЭШ дөфтөрлөрө, ижади биремнөр, фоторөсемнөр	Компьютер, интерактив такта	эшлеклеуен
13	Музей эшенегизлөрө	Традицион дөрес, экскурсия, практик дөрес	Сөйлөм, күрсөтмөлөлөк, фикер алышу, күмөк ЭШ	Музей экспонатлары . Видеоматериаллар, альбомнар	Компьютер	экскурсия
14	Йомгак	Сөйлөм, пра	Сөйлөм,	Тестлар,	Компьютер	арадаш контрол

	ау дәресе	ктик эш, фикер алышу, шәхси эш	күрсәтмәлеле к, фикер алышу, шәхси эш	карточкалар, памяткалар, ижади биремнәр	р	ь- тест
--	-----------	---	--	--	---	---------

2нче ел укыту

№п /п	Бүлек	Шөгыль формалар ы	укыту-тәрбия процессын оештыру алымнары һәм методлары	Күрсәтмәле лек	техник жиһазлау	Нәтижә ясау формал ары
1	Кереш дәрес. Юл йөрү буенча кагыйдәлә ре буенча әңгәмә.	фикер алышу, түгәрәк өстәл	сөйләм, күрсәтмә - лелек,	таблицалар Дидактик карточкалар	компьюте р, интеракт ив такта	тест
2	Минем гаиләм	катнаш дәрес, лекция, практик дәрес	телдән әңгәмә, видеоматериаллар, иллюстрацияләр күрсәтү, күзәтү, практик эшләр	схемалар, памятки, биремнәр белән эшләү	компьюте р, интеракт ив такта	мөстәк ыйль эш
3	Безнең мәктәп	традицио н дәрес, ижади очрашу, практик дәрес, уен, ярыш	Группа белән күнегүләр, телдән әңгәмә, күзәтү, практик эшләр	мультмедий ный материалла р, ижади биремнәр, инструкцио н карта, таблицалар	компьюте р, интеракт ив такта, спорт инвентар ьлары	эшлекл е уен
4	Туган ягым табигате	традицио н дәрес, лекция, практик дәрес,	сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү	мультмедий ный материалла р, видеоязмала	компьюте р, интеракт ив такта	карточк алар белән эш

		экскурсия		р		
5	Туган ягым жәнлекләре	традицион дәрес, конкурс, практик, контроль эш	сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү, күзәтү	рәсемнәр, презентация, Кызыл китап	компьютер, интерактив такта	ижади эш, агымдагы контроль
6	Микрорайонның күренекле кешеләре	ижади очрашу, концерт, репетиция	сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү	презентация, видеоматериал, диагностик һәм ижади биремнәр бланклары, фоторәсемнәр	компьютер, интерактив такта	әнҗәмә
7	Шәһәр тарихы	ижади очрашу,	сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикер алышу, күзәтү, фронталь эш практик күнегүләр, видеоматериаллар күрсәтү	презентация, видеоматериал, альбом, фотографиялар	компьютер, интерактив такта	эшлекле уен
8	Тарих эзләре буйлап	практик дәрес, экскурсия, күзәтү, лекция	сөйләм, күрсәтмә - лелек, фикер алышу, парларда эш, видеоматериаллар күрсәтү	карточкалар, тестлар, ижади биремнәр	компьютер, интерактив такта	ижади эш, кереш контроль
9	Татарстан минем республика	дискуссияләр,	сөйләм, фикер алышу, күмәк-	күрсәтмәлелек,	компьютер,	аралаш

	ам	практик дәрес, лекция	төркемнәрдә эш, видеоматериаллар күрсәтү	кроссвордлар, фотографиялар	интерактив такта, магнитофон	у
10	Спорт-сәламәтлек нигезе	катнаш дәрес, бәхәс, лекция, ярыш, уен	сөйләм, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү	күрсәтмәлек, видеоматериаллар, карточкалар	компьютер, интерактив такта	эшлекле уен
11	Бөек Жинү	катнаш дәрес, ижади бәйге, экскурсия, практик дәрес	сөйләм, күрсәтмәлек, фикер алышу, өлешчә-эзләнү	презентация, видеоматериал	компьютер, интерактив такта	рәсем бәйгесе
12	Йомгаклау	эшлекле уен, практик дәрес, экскурсия	сөйләм, күрсәтмәлек, фикер алышу, группаларда эш	тестлар, карточкалар, памяткалар, ижади биремнәр	компьютер, интерактив такта	шигырь бәйгесе

Өченче ел укыту

№п /п	Бүлек	Шөгыль формалары	укыту-тәрбия процессын оештыру алымнары һәм методлары	Күрсәтмәлек-лек	техника жиназлау	Нәтижә ясау формалары
1	Кереш дәрес. Юл йөрү буенча кагыйдә	фикер алышу, түгәрәк өстәл	сөйләм, күрсәтмәлек, таблицалар белән эш	таблицалар Дидактик карточкалар	компьютер, интерактив такта	кереш контроль эш тест

	лэре буенча эңгәмә.					
2	Мин һәм гаилә	катнаш дәрес, лекция, практик дәрес	телдән эңгәмә, видеоматериаллар, иллюстрацияләр күрсәтү, күзәтү, практик эшләр	биремнәр белән карточкала р, альбомнар, презентаци я	компью тер, интерак тив такта	эшлекл е уен
3	Табигать һәм мин	традицион дәрес, ижади,пра ктик дәрес, уен, экскурсия	группа белән күнегүләр, телдән эңгәмә, күзәтү, практик эшләр	мультмеди йный материалла р, ижади биремнәр, инструкцио н карта, таблицалар	компью -тер, интерак тив такта	ижади эш
4	Мәктәп	традицион дәрес, очрашу, практик дәрес, экскурсия	сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү	мультмеди йный материалла р, видеоязмал ар, фоторәсемн әр Биремнәр белән карточкала р	компью тер, интерак тив такта	карточк а-лар белән эш
5	Микрора -йон	традицион дәрес,конк урс, практик, ижади очрашу	сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү, күзәтү	рәсемнәр, презентаци я	компью тер, интерак тив такта	рәсем әйгесе

6	Без төрле милләт балалары, әмма Ватаныбыз бер	ижади очрашу, концерт, репетиция	сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү	презентация, видеоматериал, диагностик һәм ижади биремнәр бланклары, фоторәсемнәр	компьютер, интерактив такта	аралашу
7	Минем шәһәрәм	ижади очрашу, практик дәрәс, лекция, дискуссияләр	сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, күзәтү, фронталь эш практик күнегүләр, видеоматериаллар күрсәтү	презентация, видеоматериал, альбом, фотографияләр	компьютер, интерактив такта	эшлекле уен
8	Йомгаклау	эшлекле уен, практик дәрәс, экскурсия	сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, группаларда эш	тестлар, карточкалар, памяткалар, ижади биремнәр	компьютер, интерактив такта	реферат яклау

Дүртенче ел укыту

№п/п	Бүлек	Шөгыл формалары	укыту-тәрбия процессын оештыру алымнары һәм методлары	Күрсәтмәлелек	техник җиһазлау	Нәтиҗә ясау формалары
1	Кереш дәрәс.	фикер алышу,	Сөйләм, күрсәтмәлелек, таб	Таблицалар	Компьютер,	кереш контрол

	Юл йөрү буенча кагыйдәл әре буенча әңгәмә.	практик дәрес	лицалар белән эш	Дидактик карточкалар	интерак тив такта	ь эш тест
2	Татарста н тарихы	катнаш дәрес, лекция, практик дәрес, ижади дәрес	телдән әңгәмә, видеоматериаллар, иллюстрацияләр күрсәтү, күзәтү, практик эшләр	Биремнәр белән карточкалар , альбомнар, презентация	Компью тер, интерак тив такта	ижади эш
3	Татарста н шәһәрләр е	традицион дәрес, ижади,пра ктик дәрес, уен, экскурсия	Группа белән күнегүләр, телдән әңгәмә, күзәтү, практик эшләр	Мультмеди йный материалла р, ижади биремнәр, инструкцио н карта, таблицаалар	Компью тер, интерак тив такта	дидакти к уеннар
4	Төбәк байлыгы	традицион дәрес, практик дәрес, экскурсия	сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү	мультмедий ный материалла р, видеооязмал ар, фоторәсемн әр, биремнәр белән карточкалар	Компью тер, интерак тив такта	ижади бәйге
5	Мәдәния т, традиция ләр, көнкүре ш	ижади очрашу, концерт, репетиция, ижади очрашу	Сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү, күзәтү	Рәсемнәр, презентация	Компью тер, интерак тив такта, магнита фон	карточка лар белән эш
6	Безнең як табигате	традицион дәрес,конк урс, практик, экскурсия	Сөйләм, күрсәтмәлелек, фикер алышу, видеоматериаллар күрсәтү	Презентаци я, видеоматер иал, диагностик	Компью тер, интерак тив такта	проект яклау

				Һәм ижади биремнәр бланклары, фоторәсемн әр		
7	Йомгакла у	Сөйләм, күрсәтмәл елек, практик дәрес, фикер алышу	Тестлар, карточкалар, памяткалар	Презентация, видеоматериал, альбом, фотографиялар	Компьютер, интерактив такта	тест

1. “Туган як тарихын өйрәнү” программасын уңышлы тормышка ашыру өчен укучыларда тотрыклы кызыксыну булдырырга ярдәм итә торган заманча ысуллар кулланыла.

Эшчәнлекнең төрләре.

- сүз алымнары: хикәя, әңгәмә, аңлатма, китап белән эшләрү һ. б.;
- гамәли ысуллар: дәрес сөйләм, куелган проблеманы чишә, дәлиләр эзли, башкаларның фикерен тыңлый, бәя бирә белергә өйрәтү.

Теоретик мәгълүматларны практикада куллануның төп ысулы дәресләрдә хикәяләр булып тора. Дәрес эчтәлегенә, гамәли эшләр укучының теләгенә карап

үзгөрөп торыла. Укучыларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып, дәресләр гади дән катлаулыга таба үткәрелә. Эшчәнлекне алмаштыру өчен сюжетлы уен элементлары һәм динамик паузалар кулланыла, үстерелүче уеннар кертелә

Уку эшчәнлеген оештыру формалары: әңгәмә, мөстәкыйль эш, коллектив иҗат эше, укучыларның эшләре буенча фикер алышу, төрле дәрәжәдәге бәйгеләрдә катнашу, музейларга, күргәзмәләргә экскурсияләр; очрашулар оештыру.

Методик комплекслар:

информацион материаллар, карточкалар, дәресләр өчен кирәкле рәсемнәр, методик эшләнмәләр.

Программаның үтәлешен билгеләү һәм тикшерү өчен: тестлар, система һәм гомумиләштерүче таблицалар.

Дидактик материаллар (демонстратив һәм тарату) - журналлар, буклетлар, альбомнар, карточкалар, аудиозамалар.

Программа төрле төрдәге бәйге, ярышлар өчен оптималь мөмкинлекләр булдыру, укучыларның ижади эшләре өчен җирлек тудыруны күздә тоту.

КУШЫМТА 2.

**«Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү» берләшмәсенең
1 нче ел укытуга календарь графигы**

№ п/п	дәресне үткәрү вакыты		дәрес формасы	сәг атъ сан ы	дәрес темасы	үткәрү урыны	тикшерү ысулы
	План буен ча	Факт агыч а					
1.			дәрес- контроль	2	Кереш дәрес. Кереш дәрес. Курсның максаты һәм бурычлары. Балалар белән танышу. Куркынычсызлык техникасы кагыйдәләре. Берләшмәнең планы белән танышу.	БһЯИС 31 мәктәп	Кереш контроль Сораштыру, әңгәмә
2.			дәрес-	2	Нәсел агачы-	БһЯИС 31	ижади эш

			практикум		шәжәрә.	мәктәп	
3.			дәрес-презентац ия	2	Шәжәрәләрне өйрәнү тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
4.			дәрес-презентац ия	2	Әни, әти ягыннан туганнар	БһЯИС 31 мәктәп	анкета
5.			дәрес-практикум	2	Минем нәсел шәжәрәм	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
6.			дәрес-презентац ия	2	Спорт-сәламәтлек нигезе.	БһЯИС 31 мәктәп	кече-тест
7.			консульта ция	2	Сәламәт булыйм дисәң...	БһЯИС 31 мәктәп	кече-тест
8.			интеллект уаль уен	2	“Спорт һәм сәламәтлек”- интеллектуаль уен.	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
9.			экскурсия	2	“Саф һава тәнгә дәва”- туган як табигатенә экскурсия.	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
10.			дәрес-презентац ия	2	Шәһәрәм спортсменнары.	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектән эш
11			дәрес-презентац ия	2	Мин яратам сине , Татарстан!	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
12			дәрес-презентац ия	2	Татар милләте – горур халык ул.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
13			интеллект уаль уен	2	Татар халкының милли йолалары	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен

14			дәрес-презентац ия	2	Татарстанның мәдәният учагы	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
15			дәрес-презентац ия	2	Татарстан – мөстәкыйль дәүләт	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
16			дәрес-практикум	2	“Туган ягым”- Татарстан гимны	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
17			дәрес-презентац ия	2	Туган ягым- горурлыгым!	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
18			дәрес-презентац ия	2	Түбән Камада архитектура истәлекләре	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектән эш
19			дәрес-презентац ия	2	Түбән Камадан чыккан бөек шәхесләр	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
20			дәрес-презентац ия	2	Түбән Кама –спорт сөючеләр үзәге	БһЯИС 31 мәктәп	проект
21			дәрес-презентац ия	2	Түбән Кама зур тарихлы шәһәр	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
22			диспут	2	"Туган ягым табигате"	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
23			дәрес-презентац ия	2	Батырларга мәңгелек дан!	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
24			дәрес-презентац ия	2	“Алар Жңңү китерде!”- шәһәрбезнең сугыш ветераннары	БһЯИС 31 мәктәп	проект

					турында.		
25			дәрес-презентация	2	“Алар Жиңү китерде!”	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
26			конференция	2	“Картаймагыз әле, ветераннар!”	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
27			дәрес-презентация	2	Якташыбыз, Советлар Союзы Герое Никита Федорович Кайманов	Эколого – биологический центр	реферат
28			дәрес-презентация	2	“Әфганстан – йөрәк ярасы”- Әфган сугышы батырлары турында	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
29			дәрес-презентация	2	Чечен сугышы .Анда катнашкан батыр якташларыбыз	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
30			дәрес-практикум	2	Муса Жәлил ижаты	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
31			экскурсия	2	“Туган якны өйрәнү”музеена экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
32			конференция	2	Туган якның данлы шәхесләре.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
33			дәрес-презентация	2	Шәһәрәбез рәссамы - Әхсән Фәтхетдинов ижаты белән танышу	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
34			дәрес-презентация	2	Әхсән Фәтхетдинов ижаты	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
35			дәрес-презентация	2	Бакый Урманче	БһЯИС 31	практик эш

			ия		Идрис улы ижаты	мәктәп	
36			дәрес-практикум	2	Гадулла Тукай ижаты	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
37			дәрес-практикум	2	Муса Жәлил ижаты	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
38			дәрес-практикум	2	Разил Вәлиев ижаты	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
39			дәрес-презентац ия	2	Николай Василий улы Лемаев	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
40			дәрес-практикум	2	Мария Логинова ижаты	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
41			дискуссия	2	Туган ягы кирәк кешегә	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
42			дәрес-презентац ия	2	Нинди гүзәл минем туган ягым!	БһЯИС 31 мәктәп	Агымдагы контроль. Рәсем бәйгесе “Нинди гүзәл минем туган ягым!”
43			дәрес-презентац ия	2	Онытылмас шәһәрәм - Түбән Кама.	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
44			дәрес-презентац ия	2	Изгеләр чишмәсе	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
45			дискуссия	2	Шәһәрәмнең бүгенгесе һәм киләчәге	БһЯИС 31 мәктәп	проект
46			дәрес-презентац	2	Түбән Кама—яшьлек	БһЯИС 31	ижади бәйге

			ия		каласы	мәктәп	
47			дәрес-презентация	2	Кыңгыраулы мәктәп еллары	БһЯИС 31 мәктәп	кече-тест
48			дәрес-презентация	2	Кыңгыраулы мәктәп еллары Мәктәпнең беренче укытучылары	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
49			дәрес-практикум	2	Мәктәп тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	проект
50			диспут	2	Мәктәпнең үткәне, бүгенгесе, киләчәге	БһЯИС 31 мәктәп	проект
51			дәрес-презентация	2	Гыйльми кешеләр тормышы	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
52			дәрес-презентация	2	Мәктәбем укытучылары	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
53			дискуссия	2	Яраткан фәнем	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектән эш
54			дәрес-презентация	2	Үткәнен белмәгәннең – киләчәге юк!	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
55			дәрес-практикум	2	Архитектура истәлекләре	БһЯИС 31 мәктәп	кече- тест
56			семинар	2	Тарихи ядкарьләр	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
57			экскурсия	2	“Туган якны өйрәнү” музеена экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	зачёт
58			дәрес-	2	Шәһәрнең үзәк	БһЯИС	ижади бәйге

			практикум		мәчете	31 мәктәп	
59			дәрес- практикум	2	“Шәһәрәм элек һәм хәзер”	БһЯИС 31 мәктәп	проект
60			дәрес- практикум	2	Исемнәр ни сөйли?	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
61			дәрес- практикум	2	Шәһәрәбездәге промышленность предприятиеләре, сәүд ә нокталары, Мәгариф, спорт, сәнга ть учаклары исемнәренәң аталышы, мәгънәсе.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
62			дискуссия	2	“Исемнәр дөнъясында”	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
63			дәрес- презентац ия	2	Халкымның данлы йолалары	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
64			дәрес- презентац ия	2	Милли һәм дини бәйрәмнәребез	БһЯИС 31 мәктәп	мөстәкыйль эш
65			уен	2	Шәһәрәм йолалары һәм горелф -гадәтләре	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
66			уен	2	Борынгы уеннар	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
67			дәрес- практикум	2	Музей эше нигезләре	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
68			дәрес- презентац ия	2	Музейлар тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш

69			дәрес-презентация	2	Музейларыбыз – белем һәм тәрбия үзәге	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
70			дәрес-практикум	2	Музей бүлекләре	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектән эш
71			дәрес-практикум	2	Музейдагы иң кыйммәтле экспонатлар	БһЯИС 31 мәктәп	проект
72			дәрес-контроль	2	Йомгаклау дәресе Юл йөрү кагыйдәләрен кабатлау	БһЯИС 31 мәктәп	Арадаш контроль. Шигыр бәйгесе “Туган як турында шигырлар”

**«Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү» берләшмәсенен
2 нче ел укытуга календарь графигы**

№ п/п	дәресне үткәрү вакыты		дәрес формасы	сәг ат сан ы	дәрес темасы	үткәрү урыны	тикше ру ысулы
	План буенча	Факт.					
1			дәрес-контроль	2	Кереш дәрес. Кереш дәрес. Курсның максаты һәм бурычлары. Балалар белән танышу. Куркынычсызлык техникасы кагыйдәләре. Берләшмәнең планы белән танышу.	БһЯИС 31 мәктәп	Кереш контроль Тест “Тарих эзләре буйлап”

2			дәрес-практикум	2	Минем гаилә ,гаилә әгъзаларының хокуклары һәм вазыйфалары	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
3			дәрес-презентац ия	2	гаилә әгъзаларының эш урыннары	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
4			дәрес-презентац ия	2	Үзара мөнәсәбәтләр, гаиләдә мэхәббәт, дуслык	БһЯИС 31 мәктәп	анкета
5			дәрес-практикум	2	Минем нәсел шәжәрәм	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
6			дәрес-презентац ия	2	Рәсем конкурсы «Биредә минем энием һәм этием».	БһЯИС 31 мәктәп	рәсем ясау
7			дәрес-практикум	2	Ата-аналар, әби-бабайлар жырлары	БһЯИС 31 мәктәп	жырлар өйрәнү
8			интеллектуаль уен	2	Ата-аналар, әби-бабайлар уеннары	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
9			дәрес-презентац ия	2	Безнең мәктәп. Мәктәп-безнең өчен, без – мәктәп өчен	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
10			дәрес-презентац ия	2	Безнең эш- мәктәп өчен шатлык	БһЯИС 31 мәктәп	үзлект ән эш
11			экскурсия	2	Кабинетлар буйлап экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
12			дәрес-презентац	2	Мәктәп пунктына экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән

			ия				эш
13			экскурсия	2	Мәктәп музеена экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
14			экскурсия	2	Мәктәп китапханәсенә экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
15			дәрес- презентац ия	2	Мәктәпнен алдынгы укучылары белән әңгәмә	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
16			дәрес- практикум	2	Туган ягым табигате	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
17			экскурсия	2	Табигатькә экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	Матер иаллар жыю
18			дәрес- презентац ия	2	Табигать материалларыннан поделкалар	БһЯИС 31 мәктәп	үзлект ән эш
19			дәрес- презентац ия	2	Көзен дару үләннәре һәм ашый торган үсемлекләр	БһЯИС 31 мәктәп	Кроссв орд чишү
20			дәрес- презентац ия	2	Табигать һәм безнең сәламәтлек	БһЯИС 31 мәктәп	“Физза рядка” уены
21			дәрес- презентац ия	2	Төрле төстәге жимешләр, үсемлек ләр	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
22			диспут	2	Көзге табигать мизгелләре	БһЯИС 31 мәктәп	виктор ина , рәсемн әр ясау

23			экскурсия	2	Табигый материаллар күргөзмөсөнө экскурсия «Көзгө фантазия»	Эколого – биологический центр	поделкалар карау
24			дәрес-практикум	2	Табигый материаллардан поделкалар ясау	БһЯИС 31 мәктәп	Поделкалар ясау
25			дәрес-презентация	2	Кыргыз һәм йорт кош-кортлары	БһЯИС 31 мәктәп	Пазлар жыю, викторина үткөрү
26			экскурсия	2	Шәһәр музеена экскурсия. Экспозиция «Безнең як кошлары».	Шәһәр музее	экскурсия
27			дәрес-презентация	2	Кыргыз һәм йорт жәнлекләре	БһЯИС 31 мәктәп	Пазлар жыю, викторина
28			дәрес-презентация	2	Без-жәяүлеләр	БһЯИС 31 мәктәп	Викторина
29			дәрес-контроль	2	Туган ягым жәнлекләре	БһЯИС 31 мәктәп	Агымдагы контроль.Рәсем бәйгесе “Туган ягым жәнлекләре”
30			дәрес-практикум	2	кыргыз һәм йорт хайваннары ничек кышка әзерләнәләр	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән әш

31			экскурсия	2	ДЭБЦ га экскурсия	БhЯИС 31 мэктэп	аралаш у
32			конференц ия	2	Минем дустым. Минем өй хайваны	БhЯИС 31 мэктэп	карточ калар белэн эш
33			дәрес- презентац ия	2	Хайваннар батырлыгы. Аларның кешелэргә ярдәме	БhЯИС 31 мэктэп	аралаш у
34			дәрес- презентац ия	2	безнең жирлектә яшәүче балыклар	БhЯИС 31 мэктэп	әңгәмә
35			дәрес- презентац ия	2	Кызыл китапка кертелгән хайваннар	БhЯИС 31 мэктэп	аралаш у
36			дәрес- практикум	2	Табигать һәм безнең сәламәтлек	БhЯИС 31 мэктэп	ижади бәйге
37			дәрес- практикум	2	Сәламәтлекне ныгыту	БhЯИС 31 мэктэп	ижади бәйге
38			дәрес- практикум	2	Бәйрәмнәр тарихы	БhЯИС 31 мэктэп	аралаш у
39			дәрес- презентац ия	2	Тыюлыктар, милли парклар	БhЯИС 31 мэктэп	практи к эш
40			экскурсия	2	Урманга экскурсия, хайваннарны, жәнлекләрне күзәтү	БhЯИС 31 мэктэп	экскур сия
41			дискуссия	2	Жәнлекләр турында белемнәрне	БhЯИС 31 мэктэп	ижади бәйге

					ныгыту		
42			дәрес-презентация	2	Микрорайонның күренекле кешеләре	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
43			экскурсия	2	Шәһәр китапханәсенә экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
44			дәрес-презентация	2	Микрорайонның истәлекле урыннары	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
45			экскурсия	2	Микрорайон урамнары буйлап экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
46			дәрес-презентация	2	Микрорайонның атаклы кешеләре	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
47			дәрес-презентация	2	Микрорайонның атаклы кешеләре турында презентация ясау	БһЯИС 31 мәктәп	кечестест
48			дәрес-презентация	2	Микрорайонның атаклы кешеләре турында фәнни эш эшләү	БһЯИС 31 мәктәп	проект
49			экскурсия	2	Нефтехимиклар паркына экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
50			диспут	2	Микрорайонның тарихи төзелешләре	БһЯИС 31 мәктәп	проект
51			дәрес-презентация	2	Микрорайонның мәдәни учрежденияләре	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу

52			экскурсия	2	Ялкын клубына экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
53			экскурсия	2	Гаилә паркына экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
54			дәрес- презентац ия	2	Шәһәрәм тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
55			дәрес- практикум	2	Тарихи урыннар	БһЯИС 31 мәктәп	кече- тест
56			семинар	2	Вахитов исемендәге урам	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
57			дәрес- презентац ия	2	Гагарин исемендәге урам	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
58			дәрес- презентац ия	2	Тынычлык исемендәге урам	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
59			дәрес- презентац ия	2	Ф. Табеев исемендәге урам	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
60			дәрес- презентац ия	2	Гайнуллин исемендәге урам	БһЯИС 31 мәктәп	рефера т
61			дәрес- практикум	2	Иң матур урам	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
62			дискуссия	2	Микрорайоннын геройлары	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
63			дәрес- презентац ия	2	Шәһәрнен беренче кешеләре	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен

64			дәрес-презентация	2	Урам макетлары ясау	БһЯИС 31 мәктәп	мөстәк ыйль эш
65			уен	2	Викторина “Минем шәһәрәм”	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
66			уен	2	Тарих эзләре буйлап	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
67			дәрес-практикум	2	Шәһәрнен зур предприятияләре	БһЯИС 31 мәктәп	рефера т
68			дәрес-презентация	2	Шәһәрнен памятниклары	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
69			дәрес-презентация	2	Тарих битләреннән югалып баручылар авыллар д. Ахтуба, Чабья	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
70			дәрес-презентация	2	Сүбәләк урамы	БһЯИС 31 мәктәп	үзлект ән эш
71			дәрес-презентация	2	Корабельная роцка тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	проект
72			дәрес-практикум	2	Рәсем конкурсы “Бу минем шәһәрәм”	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
74			дәрес-презентация	2	Заочный экскурсия , шәһәр картасы буенча	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
75			дәрес-презентация	2	Мәдәни объектлар	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш

76			дәрес-презентац ия	2	Изге Чишмә тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	кече- тест
77			дәрес-практикум	2	Шәһәр белгечләре конкурсы	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
78			дәрес-презентац ия	2	Татарстан минем республикам	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
79			дәрес-практикум	2	Республика символлары	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
80			дәрес-презентац ия	2	Татарстаннын зур шәһәрләре	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
81			дискуссия	2	Татарстан халкынын горел- гадәтләре	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
82			дәрес-практикум	2	Альбом төзү “ Татарстан буйлап”	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
83			уен	2	Халык җырлары, уеннары, биюләре	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
84			дәрес-презентац ия	2	Г.Тукай һәм безнең республика	БһЯИС 31 мәктәп	кече- тест
85			дәрес-презентац ия	2	Татарстан мәчетләре	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
86			дәрес-презентац ия	2	Татарстан музейлары	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
87			дәрес-презентац	2	Татарстаннын елгалары, куллар,е,	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән

			ия		таулары		эш
88			дәрес-презентац ия	2	Татарстанның урманнары, жәнлекләре, кошлары	БһЯИС 31 мәктәп	рефера т
89			дәрес-презентац ия	2	Татарстанның осталары	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
90			экскурсия	2	32 нче мәктәп музеена экскурсия	БһЯИС 32 мәктәп	экскур сия
91			дәрес-презентац ия	2	Спорт – сәламәтлек нигезе	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
92			дәрес-презентац ия	2	Шәһәрәбез спортчылары	БһЯИС 31 мәктәп	проект
93			уен	2	Уен “Кем тизрәк”	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
94			уен	2	Сәламәтлек иленә сәяхәт - уен	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
95			дискуссия	2	Сәламәтлек өчен нәрсәләр зарарлы	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
96			дәрес-презентац ия	2	Туклану һәм сәламәтлек	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
97			дәрес-проект	2	Проект : “Сәламәтлек һәм спорт”	БһЯИС 31 мәктәп	проект
98			квн- уен	2	Сәламәтлегебез үз кулыбызда - КВН	БһЯИС 31 мәктәп	квн
99			дәрес-	2	Хәрәкәттә –	БһЯИС	эшлекл

			практикум		бэрэкэт, уеннар	31 мәктәп	е уен
100			экскурсия	2	Шәһәр бездәге спорт майданчыкларына экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
101			дәрес-практикум	2	Спорт белән шөгыйльләнү	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
102			дәрес-презентация	2	Бөек Җиңү	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
103			дискуссия	2	Минем бабай - герой	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
104			дәрес-практикум	2	Рәсем конкурсы “Җиңү көне”	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
105			дискуссия	2	Ветераннар белән очрашу	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
106			кино карау	2	Герой-пионерлар турында кино карау	БһЯИС 31 мәктәп	кино
107			экскурсия	2	Мәңгелек ут янына экскурсия	Мәңгеле к ут	экскурсия
108			дәрес-контроль	2	Йомгаклау дәресе, юл йөрү кагыйдәләрен кабатлау	БһЯИС 31 мәктәп	Арадаш контроль. Реферат яклау “ Минем шәһәрәм”

**«Туган як тарихын һәм мәданиятен өйрәнү» берләшмәсенен
3 нче ел укытуга календарь графигы**

№ п/п	дәресне үткәрү вакыты		дәрес формасы	сәга ть сан ы	дәрес темасы	үткәрү урыны	тикше рү ысулы
	План буенча	факт					
1			дәрес- контроль	2	Кереш дәрес. 3-нче уку елының бурычлары һәм максатлары. Дәресләрдә, экскурсияләрдә, йөрүләрдә куркынычсызлык техникасы. Төп төшенчәләр һәм терминнар	БһЯИС 31 мәктәп	Кереш контроль Тест “Табиғ ат һәм мин”
2			дәрес- практикум	2	Микрорайон Ә тирә-юньдә нәрсә? Йортлар, урамнар, проспектлар	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
3			дәрес- презентац ия	2	Имин һәм өйгә кыска юл. Символлар- тамгалар.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
4			дәрес- презентац ия	2	Минем адресым. План төзү	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
5			дәрес- практикум	2	Ни өчен минем урам шулай атала.	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
6			дәрес- презентац	2	Микрорайонның тарихи урыннары	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә

			ия				
7			дәрес-практикум	2	Микрорайонның иң яшел урамы.	БһЯИС 31 мәктәп	рәсем
8			интеллектуаль уен	2	Кояшлы аланга экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
9			дәрес-презентация	2	Гаилә паркының тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
10			дәрес-презентация	2	Шәһәр транспорты. Юл хәрәкәте кагыйдәләре. Без жәяүлеләр.	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
11			дәрес-практикум	2	Тема буенча гомумиләштерелгән дәрес. "Микрорайон»	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
12			дәрес-презентация	2	Табигать һәм мин Көзгә сәфәр. Көзгә табигать буяулары.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
13			дәрес-практикум	2	Табигый материалдан эшләнмәләр	БһЯИС 31 мәктәп	апликация
14			дәрес- уен	2	Туган як табигате	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекл е уен
15			дәрес-презентация	2	Табигатьне саклау кагыйдәләрен пропагандалау	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
16			дәрес-практикум	2	Түбән Кама «Милли паркы»	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
17			экскурсия	2	Төбәкнең яшелчә	БһЯИС	Матери

					культуралары.	31 мәктәп	аллар жыю
18			дәрес-презентация	2	Бакча үсемлекләре	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектә н эш
19			дәрес-уен	2	Сукмак «танып-белү уены»	БһЯИС 31 мәктәп	уен
20			дәрес-презентация	2	Кыяклы үсемлекләр	БһЯИС 31 мәктәп	Кроссворд чишү
21			дәрес-презентация	2	Туган як урманнарында үсемлекләр. Урман бүләкләре. Жиләк. Гөмбә.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
22			дәрес-практикум	2	Үсемлекләр, болыннар һәм сулыклар.	БһЯИС 31 мәктәп	викторина, рәсемнәр ясау
23			дәрес-практикум	2	Урманнар, кырлар хайваннары	Эколого – биологический центр	Рәсем
24			дәрес-практикум	2	Болыннар һәм сулыклар хайваннары	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
25			дәрес-презентация	2	Табигать, шагыйрьләрнең һәм язучыларның әсәрләрендә.	БһЯИС 31 мәктәп	Пазлар жыю, викторина үткөрү
26			диспут	2	Нәрсә ул Кызыл китап? Сыйныфның Кызыл китабы.	Шәһәр музее	проект
27			дәрес-квн	2	КВН- сирәк жанлекләр һәм	БһЯИС 31	Квн

					үсемлекләр	мәктәп	
28			дәрес-викторина	2	Табигать темасына викторина	БһЯИС 31 мәктәп	Викторина
29			дәрес-презентация	2	Республика табигате рәсем һәм скульптурада	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
30			дәрес-практикум	2	Табигать һәм без " темасы буенча гомумиләштерелгән дәрес»	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
31			экскурсия	2	Шәһәр Балалар экология-биология үзәгенә экскурсия. Юл хәрәкәте кагыйдәләре. Без-жәяүлеләр.	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
32			конференция	2	Шәһәр урамнары буенча дәрес – презентация	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
33			дәрес-презентация	2	Тарихи шәхесләр һәм истәлекле даталар хөрмәтенә аталган урамнар.	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
34			дәрес-презентация	2	Исеме табигать белән бәйлә булган урамнар	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
35			дәрес-экскурсия	2	Шәһәр һәйкәлләре дәрес – экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
36			дәрес-практикум	2	Шәһәр белгечләре турниры	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
37			дәрес-практикум	2	Мәктәпләр, район, шәһәр	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә

					китапханэләре.		
38			дәрес-практикум	2	Китап сөючеләрнең шәхси китапханэләре, минем йорт китапханәсе.	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
39			Экскурсия	2	Китапханәгә экскурсия.	БһЯИС 31 мәктәп	Экскурсия
40			дәрес-презентация	2	Татар халкының табышмаклары, мәкальләре, әйтемнәр	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
41			дискуссия	2	Тылсымлы китап дөньясы. Татар халык әкиятләре.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
42			дәрес-презентация	2	Татар әкиятләренең төп геройлары.	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
43			дәрес-презентация	2	Дәүләтнең төрле музейлары.	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
44			дәрес-презентация	2	Музейлар: мәктәп, шәһәр	БһЯИС 31 мәктәп	тест
45			уен	2	Әби сандыгы хәзинэләре.	БһЯИС 31 мәктәп	уен
46			дәрес-бәйге	2	Әби сандыгы хәзинэләре-качаклар.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
47			дәрес-презентация	2	Татар милли баш киеме	БһЯИС 31 мәктәп	кече-тест

48			дәрес-проект	2	Татар милли аяк киемнәре.	БһЯИС 31 мәктәп	проект
49			дәрес-контророль	2	Арадаш аттестация	БһЯИС 31 мәктәп	тест
50			проект	2	Безнең тату гаилә.	БһЯИС 31 мәктәп	проект
51			дәрес-презентац ия	2	Мин һәм минем исем.	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
52			диспут	2	Гаилә әгъзаларының һөнәре.	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
53			дәрес-презентац ия	2	Әби - бабайларның алтын куллары бар.	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
54			дәрес-презентац ия	2	Иң тәмле ризыклар – әниләрнеке. Тозлы камырдан эшләнмәләр. Өчпочмак.	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
55			дәрес-практикум	2	Бәйрәмнәр тарихы. Раштуа	БһЯИС 31 мәктәп	кече- тест
56			семинар	2	Мин моңа үз туганнарымнан өйрәндем	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
57			дәрес-презентац ия	2	Әти-әнием, әбием, бабайларның балачаклары.	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
58			дәрес-презентац ия	2	Әниләрнең куллары моңсу белми	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге

59			дәрес-презентация	2	Ни өчен миңа өйдә яхшы.	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
60			дәрес-презентация	2	Гаиләемнең традицияләре	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
61			дәрес-контроль	2	Гаиләемнең традицияләре	БһЯИС 31 мәктәп	Агымдагы контроль. Рәсем бәйгесе “Минем микрорайон”
62			дискуссия	2	Гаилә девизлары, мәкальләр, әйтемнәр, яраткан исемнәр, яраткан шагыйрьләр, язучылар.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
63			дәрес-презентация	2	Сугыш, хезмәт, уку һәм башка эшчәнлекнең гаилә реликвияләре.	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
64			дәрес-презентация	2	Иң кызыклы, кызык мизгелләр	БһЯИС 31 мәктәп	мөстәкыйль эш
65			уен	2	Гаилә традицияләре. Рус христиан гореф-гадәтләре.	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
66			уен	2	Балалар уенчыгы-матрешка	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен

67			дәрес-проект	2	Шәжәрә.	БһЯИС 31 мәктәп	проект
68			дәрес-презентация	2	Мин һәм минем гаиләм «темасы буенча гомумиләштерелгән дәрес»	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
69			дәрес-презентация	2	Без төрле милләт балалары, ләкин Ватаныбыз бер.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
70			дәрес-презентация	2	Шәһәр символикасы	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектән эш
71			дәрес-проект	2	Татарстан һәм Россия гимны.	БһЯИС 31 мәктәп	проект
72			дәрес-практикум	2	Татарстан һәм Россия гербы-Ватаныбызның бөек символлары.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
74			дәрес-уен	2	Бәйрәмнәр тарихы. Халыкара хатын-кызлар көне	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекләр уен
75			дәрес-презентация	2	“Әнигә бүләк” акциясе.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
76			дәрес-презентация	2	Татарстан һәм Россия флагы-Ватаныбызның бөек символлары.	БһЯИС 31 мәктәп	кечесте
77			дәрес-практикум	2	Казан шәһәре буенча читтән торып сәяхәт.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш

78			дәрес-презентац ия	2	Казан Кремле.	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
79			дәрес-практикум	2	Сөембикә манарасы.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
80			дәрес-презентац ия	2	Су ресурслары. Елгалар	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән эш
81			дискуссия	2	Су ресурслары. Күлләр	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
82			дәрес-практикум	2	Кабан күле тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
83			уен	2	Безнең төбәктә табыла торган файдалы казылмалар.	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
84			дәрес-практикум	2	"Киләчәк шәһәре". Тикшеренү эшләрен оештыру	БһЯИС 31 мәктәп	Тикше ренү эше
85			дәрес-презентац ия	2	Тема буенча гомумиләштерелгә н дәрес. Без төрле милләт балалары, Ватаныбыз бер.	БһЯИС 31 мәктәп	Өңгәмә , кроссв ордлар чишү
86			дәрес-презентац ия	2	Мәктәп Барлык һөнәр ияләре дә бик мөһим	БһЯИС 31 мәктәп	аралаш у
87			дәрес-презентац	2	Минем яраткан һөнәрәм- проект	БһЯИС 31 мәктәп	карточ калар белән

			ия				эш
88			дәрес-презентация	2	Икмәк – барысына да баш!	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
89			дәрес-презентация	2	Икмәк пешерү заводына экскурсия.	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
90			дәрес-фильм	2	Икмәк сугыш елларында.	БһЯИС 32 мәктәп	фильм
91			дәрес-экскурсия	2	9 нчы мәктәп музеена экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
92			дәрес-проект	2	Бәйрәмнәр тарихы.	БһЯИС 31 мәктәп	проект
93			уен	2	Нәүрүз бәйрәме	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
94			уен	2	Яз- язучылар, шагыйрьләр эсәрләрендә.	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
95			дискуссия	2	Г. Тукай-бөек татар язучысы	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
96			дәрес-экскурсия	2	Тукай китапханәсенә экскурсия. Юл хәрәкәте кагыйдәләре. Светофор сигналлары.	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
97			дәрес-уен	2	"Хәзинә эзләү" уены.	БһЯИС 31 мәктәп	уен
98			Дәрес- квн	2	Шәһәрнең истәлекле	БһЯИС 31 мәктәп	квн

					урыннары		
99			дәрес-презентация	2	Шәһәрнең беренче төзелешләре, шәһәр һәйкәлләре	БһЯИС 31 мәктәп	презентация
100			экскурсия	2	Жиңү монументына сәяхәт	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
101			дәрес-практикум	2	“Жиңү көне ” рәсем конкурсы	БһЯИС 31 мәктәп	рәсем
102			дәрес-презентация	2	Бөек Ватан сугышы елларында һәлак булган сугышчыларга обелиск төзү тарихы	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
103			дискуссия	2	Туган жирем, шәһәр тарихында Бөек Ватан сугышы.	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
104			дәрес-практикум	2	Безнең якташлар Бөек Ватан сугышы геройлары И. Болодурин, Н. Ф.Кайманов	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
105			дәрес-сәяхәт	2	Тылсымлы аланга сәяхәт. Юл хәрәкәте кагыйдәләре. Велосипедларда хәрәкәт куркынычсызлыгы .	БһЯИС 31 мәктәп	сәяхәт
106			дәрес-	2	Рәсем конкурсы	БһЯИС 31	рәсем

			практикум			мәктәп	
107			экскурсия	2	Ныгыту, йомгаклау аттестациясе	Мәңгеле к ут	тест
108			дәрес- контроль	2	Йомгаклау дәресе.	БһЯИС 31 мәктәп	Арада ш контро ль . Проект яклау

**«Туган як тарихын һәм мәдәниятен өйрәнү» берләшмәсенең
4 нче ел укытуга календарь графигы**

№ п/п	П л а н б у е н ч а	Ф а к т	дәрес формасы	сәгать саны	дәрес темасы	үткәру урыны	тикшерү ысулы
1			дәрес- контроль	2	Кереш дәрес. 4-нче уку елының бурычлары һәм максатлары. Дәресләрдә, экскурсияләрдә, йөрүләрдә куркынычсызлык техникасы. Төп төшенчәләр һәм терминнар	БһЯИС 31 мәктәп	Кереш контрол ь. Тест «Татарст ан тарихы»

2			кереш дәрес урок- лекция. Компьютер ная презентаци я	2	Татарстан тарихы Минем туган ягым бай һәм матур, минем Татарстаным	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
3			дәрес- презентаци я	2	Татарстан-борынгы заманнардан	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
4			дәрес- презентаци я	2	Идел Болгарының барлыкка килүе	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
5			дәрес- практикум	2	Ни өчен Казан дип атала?	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
6			дәрес- презентаци я	2	Казан шәһәре гербының барлыкка килү риваяте	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
7			дәрес- практикум	2	Казан шәһәре урамнары һәм мәйданнары исемнәре тарихы.	БһЯИС 31 мәктәп	рәсем
8			интеллекту аль уен	2	Казансу елгасының борынгы сукмаклары буйлап.	БһЯИС 31 мәктәп	экскурси я
9			дәрес- презентаци я	2	Татарстан чикләре.	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
10			дәрес- презентаци я	2	Туган як тарихыннан	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
11			дәрес-	2	Татар халкы һәм аның ата-бабалары	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән

			практикум				эш
12			дәрес-презентация	2	Туган җир үзенә тарта	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
13			дәрес-презентация	2	Татар халкының данлыклы кызлары	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
14			дәрес-уен	2	Казан шәһәренә виртуаль экскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
15			дәрес-презентация	2	Казан шәһәренең истәлекле урыннары	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
16			дәрес-викторина	2	Викторина “ Казан шәһәре”	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
17			Проект	2	“Минем республикам Татарстан” проекты	БһЯИС 31 мәктәп	Материаллар җыю
18			дәрес-проект	2	"Президент булсам, мин үз республикам өчен нәрсә эшләр идем" темасына проект төзү	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектән эш
19			дәрес-уен	2	проект яклау	БһЯИС 31 мәктәп	уен
20			дәрес-презентация	2	Казан турында шигырьләр өйрәнү.	БһЯИС 31 мәктәп	ярыш
21			дәрес-презентация	2	Альбомны төзү: «Казанның истәлекле урыннары».	БһЯИС 31 мәктәп	альбомны төзү
22			дәрес-практикум	2	“Башкаланың истәлекле урыннары” ата-аналар белән	БһЯИС 31 мәктәп	Күргәзмә ясау

					берлектә эшлэнгән эшләнмәләр күргәзмәсе		
23			дәрес- практикум	2	Туган якны өйрәнү буенча дидактик уеннар: «Мин кайда булуымны бел.» , "Шәһәр гербын сайла», «Истәлекле урыннарны сайла".	БһЯИС 31 мәктәп	уен
24			дәрес- практикум	2	Төбәк байлыгы Татар балалар язучылары - безнең замандашлар	БһЯИС 31 мәктәп	Кроссвор д чишү
25			дәрес- презентаци я	2	Татар әдәбияты классиклары. Г. Тукай	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән эш
26			диспут	2	Г.Тукай -татар шигърияте кояшы	БһЯИС 31 мәктәп	викторин а , рәсемнәр ясау
27			дәрес-квн	2	А. Алиш-дус һәм көрәштәш	Эколого – биологиче ский центр	Рәсем
28			дәрес- викторина	2	Татар язучылары әкиятләре	БһЯИС 31 мәктәп	Әкият кую
29			дәрес- презентаци я	2	М. Жәлил-герой шагыйрь	БһЯИС 31 мәктәп	Пазллар жыю, викторин а үткәрү
30			дәрес- практикум	2	Татарстан композиторлары. С. Сәйдәшев	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән эш
31			дәрес- практикум	2	Татарстан композиторлары. М. Мозаффаров	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән эш

32			дәрес-презентаци я	2	Татарстан композиторлары. А. С. Ключарев	БһЯИС 31 мәктәп	Виктори на
33			дәрес-презентаци я	2	Татарстан композиторлары. А. Бакиров	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
34			дәрес-презентаци я	2	Татарстан рәссамнары И. Л. Язынин	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән эш
35			дәрес-практикум	2	Татарстан рәссамнары Я. А. Харисов	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
36			дәрес-практикум	2	Татарстан рәссамнары Г.Т. Хазиахметов	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән эш
37			дәрес-практикум, викторина	2	Татарстан балалар матбугаты	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
38			дәрес-практикум	2	Шигырь бәйрәме	БһЯИС 31 мәктәп	бәйрәме
39			Экскурсия	2	Мәдәният, традицияләр, көнкүреш	БһЯИС 31 мәктәп	экскурси я
40			дәрес-презентаци я	2	Татар этнографиясе	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
41			дискуссия	2	Татар халкы һәм аның ата-бабалары	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
42			дәрес-презентаци я	2	Татарларның күп гасырлык гореф- гадәтләре	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
43			дәрес-презентаци я	2	Гаилә-көнкүреш традицияләре	БһЯИС 31 мәктәп	Экскурси я

44			дәрес-презентаци я	2	Татар милли бәйрәмнәре	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
45			уен	2	Бәйрәм тәртибе. Кунакчыллык традицияләре.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
46			дәрес-бәйге	2	Татар музыка фольклоры. Халык жырлары, такмаklar.	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
47			дәрес-презентаци я	2	Милли музыка уен кораллары.	БһЯИС 31 мәктәп	уен
48			дәрес-проект	2	Халык биюләре- кешенәң рухи халәте.	БһЯИС 31 мәктәп	тест
49			дәрес-контрорль	2	Милли татар костюмы һәм аның үзенчәлекләре.	БһЯИС 31 мәктәп	практик эш
50			уен-дәрес	2	Борынгы уеннар һәм бәйрәмнәрдә яшьләренәң күңел ачулары.	БһЯИС 31 мәктәп	уен-дәрес
51			дәрес-презентаци я	2	Татар халык ижаты. Табышмак	БһЯИС 31 мәктәп	ярыш
52			диспут	2	Татар халык ижаты. Мәкаль	БһЯИС 31 мәктәп	ярыш
53			дәрес-презентаци я	2	Татар халык ижаты. Юмор	БһЯИС 31 мәктәп	ярыш
54			дәрес-презентаци я	2	Татар халык ижаты.Жыр	БһЯИС 31 мәктәп	Концерт кую

55			дәрес-практикум	2	Татар халык ижаты.Әкият	БһЯИС 31 мәктәп	Әкиятләр сөйләү
56			семинар	2	Татар халык ижаты.Уеннар	БһЯИС 31 мәктәп	уеннар
57			дәрес-презентация	2	Татар халык ижаты белгечләре. Ярыш	БһЯИС 31 мәктәп	ярыш
58			дәрес-презентация	2	Татар халык ижаты буенча проект	БһЯИС 31 мәктәп	проект
59			дәрес-презентация	2	Татар халык ижаты буенча кроссвордлар төзү	БһЯИС 31 мәктәп	кече-тест
60			дәрес-презентация	2	Татар халык ижаты. Ныгыту	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
61			дәрес-практикум	2	Безнең як табигате	БһЯИС 31 мәктәп	Агымдагы контроль. Рәсем бәйгесе “Төбәк байлыгы”
62			дискуссия	2	Үткәнгә экспедиция «Мин яшәгән йорт»	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге
63			дәрес-презентация	2	Беренче авыл жирлекләре	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
64			дәрес-презентация	2	Безнең кече Ватан хәзерге дөньяда	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
65			уен	2	Табигать һәм балалар	БһЯИС 31 мәктәп	ижади бәйге

					турында заманча татар язучылары		
66			уен	2	Татарстан республикасы зоопарклары	БһЯИС 31 мәктәп	уен
67			дәрес- проект	2	Татарстан Республикасында ботаника бакчалары	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
68			дәрес- презентаци я	2	Туризм һәм туган якны өйрәнү элементәсе экология белән. Табигатьтә үз-үзеңне тоту кагыйдәләре	БһЯИС 31 мәктәп	мөстәкый ль эш
69			дәрес- презентаци я	2	Табигать сак астында. Экологик проблемалар	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
70			дәрес- презентаци я	2	Экологик оешмалар	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
71			дәрес- проект	2	Түбән Кама «Милли паркы»	БһЯИС 31 мәктәп	проект
72			дәрес- практикум	2	Татарстанның Кызыл китабы	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән эш
73			дәрес-уен	2	Казан тирәсендәге күлләр, елгалар	БһЯИС 31 мәктәп	карточка лар белән эш
74			дәрес- презентаци я	2	“Шәһәр экологиясе ” проекты	БһЯИС 31 мәктәп	үзлектән эш
75			дәрес- презентаци я	2	“Яшә, туган як! ” фотокүргәзмәсе	БһЯИС 31 мәктәп	Фотокүрг әзмә ясау

76			дәрес-практикум	2	Рәсем конкурсы	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
77			дәрес-презентация	2	Әйдәгез, бергәләп туган табигатьне саклыйк! КВН	БһЯИС 31 мәктәп	КВН
78			дәрес-практикум	2	Дәрес-гомумиләштерү	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
79			дәрес-презентация	2	Татарстан шәһәрләре	БһЯИС 31 мәктәп	кече-тест
80			дискуссия	2	«Мин яшәгән шәһәр» тасвирламасын төзү	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
81			дәрес-практикум	2	Яшел Үзән шәһәренең истәлекле урыннары белән танышу.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
82			уен	2	«Яшел Үзәннең матур урыннары» слайдларын карау. Рәсемнәр күргәзмәсе: "Яшел Үзән гербы".	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
83			дәрес-презентация	2	"Өлмәт-нефть төбәге" темасына әңгәмә.	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш
84			дәрес-презентация	2	Шәһәр буенча фотоэкскурсия (шәһәр күренешләре белән иллюстрацияләрен карау) * Ата-аналар белән берлектә эшлängән эшләнмәләр күргәзмәсе (нефть	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу

					каланчалары)		
85			дәрес-презентация	2	“Бөгелмә борынгы шәһәр»темасына әңгәмә.	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
86			дәрес-презентация	2	Шәһәр буенча фотоэкскурсия (шәһәр күренешләре белән иллюстрацияләргә карау) * Дидактик уеннар «Кем күбрәк атар?»». "Шәһәр гербын жый».	БһЯИС 31 мәктәп	фотоэкскурсия
87			дәрес-презентация	2	" Яр Чаллы шәһәре»темасына әңгәмә.	БһЯИС 31 мәктәп	Тикшеренү эше
88			дәрес-презентация	2	Машиналар – КАМАЗ рәсемнәрен буяу. * Дидактик уеннар: "Автомастерская, “ Шәһәр гербын сайла," “Нинди истәлекле урыннар булмады? »	БһЯИС 31 мәктәп	Әңгәмә, кроссвордлар чишү
89			дәрес-фильм	2	«Түбән Кама шәһәре»темасына әңгәмә. Шәһәр буенча Фотоэкскурсия	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
90			дәрес-экскурсия	2	презентация «Ничек машиналар өчен шиннар эшлиләр» * Дидактик уеннар: «шәһәр гербын сайла», " нинди истәлекле урын юк иде?»	БһЯИС 31 мәктәп	карточкалар белән эш

91			дәрес-проект	2	Чистай шәһәренең истәлекле урыннары белән танышу.	БһЯИС 31 мәктәп	реферат
92			уен	2	Әңгәмә "Чистай Символлары". • Ата-аналар белән берлектә «шәһәрнең истәлекле урыннары» дигән кул эшләнмәләре күргәзмәсе (сәгать).	БһЯИС 31 мәктәп	әңгәмә
93			уен	2	Алабуга шәһәренең истәлекле урыннары белән танышу.	БһЯИС 32 мәктәп	фильм
94			дискуссия	2	Әңгәмә «шәһәр нәрсә белән танылган?». • Рәсемнәр күргәзмәсе: «Алабуга гербы», «Ока "машинасы"».	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
95			дәрес-экскурсия	2	“Арча – осталар шәһәре» темасына әңгәмә.	БһЯИС 31 мәктәп	проект
96			дәрес-уен	2	Шәһәр буенча Фотоэкскурсия (шәһәр төрләре белән иллюстрацияләрне карау). * Дидактик уеннар «кем күбрәк атар?». "Шәһәр гербын жый».	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
97			квн- уен	2	Кукмара-Осталар шәһәре " темасына әңгәмә.	БһЯИС 31 мәктәп	эшлекле уен
98			дәрес-презентаци	2	Шәһәр буенча Фотоэкскурсия (шәһәр	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу

			я		төрләрә белән иллюстрацияләрне карау). * Дидактик уеннар «кем күбрәк атар?». "Шәһәр гербын жый».		
99			экскурсия	2	«Мин яшәгән шәһәр», «шәһәр, кичә, иртәгә»презентацияләре булдыру.	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
100			дәрес-практикум	2	Татарстан шәһәрләре турында шигырьләр туплау һәм аларны өйдә өйрәнү.	БһЯИС 31 мәктәп	уен
101			дәрес-презентация	2	«Туган ягыңны бел һәм сакла» викторинасы	БһЯИС 31 мәктәп	квн
102			дискуссия	2	Татарстан шәһәрләре-проект яклау	БһЯИС 31 мәктәп	презентация
103			дәрес-практикум	2	Тылсымлы аланга сәяхәт. Юл хәрәкәте кагыйдәләре. Велосипедларда хәрәкәт куркынычсызлыгы.	БһЯИС 31 мәктәп	экскурсия
104			дәрес-практикум	2	Ныгыту, кабатлау йомгаклау, кагыйдәләре	БһЯИС 31 мәктәп	рәсем
105			дәрес-практикум	2	Йомгаклау аттестациясе	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу
106			дәрес-практикум	2	Жәй көне куркынычсызлык кагыйдәләре	БһЯИС 31 мәктәп	аралашу

107			дәрес-практикум	2	Юл хәрәкәте кагыйдәләре. Велосипедларда хәрәкәт куркынычсызлыгы кагыйдәләрен кабатлау	БһЯИС 31 мәктәп	ижади эш
108			Дәрес-контроль	2	Йомгаклау дәресе	БһЯИС 31 мәктәп	Йомгаклау контролье . Тест «Туган як тарихы»

КУШЫМТА 3

И.Х. Садыйков исемендәге Балалар һәм яшьләр ижаты сараеның тәрбия эшләре программасын тормышка ашыру кысаларында “Туган як мәдәниятен һәм тарихын өйрәнү” берләшмәсендә ТӘРБИЯ ЭШЕ

Тәрбия эшенең максаты: укучыларны тәрбияләү системасын булдыру һәм югары әхлаклы, интеллектуаль һәм ижади яктан үскән, социаль актив шәхес формалашуга һәм үстерүгә социаль-педагогик ярдәм күрсәтү

Төп бурычлар: шәхеснең һәм Россия гражданлык шәхесенең төп кыйммәтләре системасының дөньяга карашын һәм системасын формалаштыру; укучыларның ижади һәм интеллектуаль потенциалын, уңай әхлакый үз-үзеңне бәяләү, үз-үзеңне хөрмәт итү һәм тормыш оптимизмы, эстетик ихтыяжларын үстерү; лидерлык һәм оештыру сыйфатларын, аралашу һәм үзара ярдәм итешүнең уңай күнекмәләрен үстерү; гуманистик һәм демократик кыйммәт юнәлешләрен үстерү; укучылар белән аралашуда толерантлыкны үстерү; хезмәткә карата мөнәсәбәт, хезмәт сөючәнлек, авырлыкларны жиңә белү, максатчанлык һәм нәтижәгә ирешүдә ныклык тәрбияләү; балаларның һәм ата-аналарның гаилә элементларын ныгыту; укучыларны рухи-әхлакый яктан тәрбияләү һәм тәрбияләү мәсьәләләрендә гаилә белән учреждениенең уртак эшчәнлеген киңәйтү.

Тәрбия юнәлешләре	Чаралар (формасы, исеме)
СЕНТЯБРЬ	
«Экологик тәрбия һәм сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	Юл йөрү кагыйдәләрен профилактикалау буенча «куркынычсызлык атнасы»акциясе
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	Түбән Кама шәһәренә туган көнәң багышланган әңгәмә .
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	“Халыклар көче-дуслыкта»балалар берләшмәсендә әңгәмәләр
«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	"Яшь йөрәкләр талантлары» фестиваленә эзерлек; "Көз буяулары»фильм сменасына кул эшләре эзерләү;
ОКТАБРЬ	
«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	«Без бергә» Бөтенроссия ижади фестиваленә республика этабында катнашу (конкурска команда эзерләү һәм үткәру)
«Төп ишегалды эшләре» модуле	28 октябрь көнне Бердәм мәгълүмати куркынычсызлык дәресе. Интернет челтәрендә куркынычсызлык дәресе. 1 октябрь- Өлкәннәр көне.
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	4 ноябрь - Халыклар бердәмлеге көнәң багышланган чара. «Без барыбыз да бердәм» викторина. 5 октябрь- Укытучылар көне
«Экологик тәрбия һәм сәламәт куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	«Гриппка-юк!» акциясе
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	«Күпмилләтле Татарстан» балалар берләшмәләрендә әңгәмәләр
НОЯБРЬ	
«Төп ишегалды эшләре» модуле	29 ноябрь Әниләр көне-әниләр өчен видео котлау.
«Экологик тәрбия һәм сәламәт , куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	Хокук бозуларны профилактикалау һәм балаларны наркотиклаштыру айлыгы - «Яшәү бик шәп - шәп»видеоролигын карау

«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	«Технофест»техник ижат һәм заманча мәгълүмати технологияләр республика конкурсында катнашу.
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	"Патриот уеннары»интеллектуаль уенында катнашу
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	«Без-бер гаилә " балалар берләшмәләрендә әңгәмә.
ДЕКАБРЬ	
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	11 декабрь. Без-россиялеләр! РФ Конституциясе көненә багышланган чара. Викторина үткөрү.
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	Инвалидлар декадасы. Инвалидлар декадасы кысаларында «Тигезләр арасында» балалар берләшмәләрендә әңгәмә, толерантлык дәресләре
«Экологик тәрбия һәм сәламәт ,куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	1-10 декабрь- каникуллар алдыннан коррупциягә каршы инструктаж атналыгы: "Яктылыкны кире кайтаручы элементлар »
«Төп ишегалды эшләре» модуле	"Яңа ел әкиятләре» балалар ижаты сараенда балалар эшләре күргәзмәсе . Яңа ел котлаулары конкурсы. Чыршы шәһәрчекләрен ачу
«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	«Ижат территориясе» Арт-фестивалендә катнашу
ГЫЙНВАР	
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	27 гыйнвар- Ленинградны фашист блокадасыннан тулысынча азат итү көне (1944 ел)
«Экологик тәрбия һәм сәламәт , куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	“Без сәламәт яшәү рәвеше өчен» танып-белү уены
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	Шәһәр чыршыларына бару. Кардан фигуралар ясау
«Төп ишегалды эшләре» модуле	Балалар берләшмәсе кысаларында укучыларның төп эшләренә йомгаклау анализын үткөрү

«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	Республика конкурсларында, күргәзмәләрдә, олимпиадаларда, ярышларда, конференцияләрдә катнашу
ФЕВРАЛЬ	
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	Әңгәмә темасы: 2 февраль-Сталинград сугышында (1943 ел) Совет гаскәрләренең немец-фашист гаскәрләрен тар-мар итү көне. 23 февральгә багышланган тәрбия чаралары. “Яшь патриотлар “ уеннары
«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	«Кул эшләре дөньясы» ачык төбәк декоратив-гамәли иҗат конкурсында катнашу
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	"Туган телем-серле тел» Республика конкурсында катнашу
«Төп ишегалды эшләре» модуле	“Армия альбомы " акциясе. Туган тел көне
«Экологик тәрбия һәм сәламәт , куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	"Нәрсә ул сәламәт туклану?» әңгәмә алып бару.
МАРТ	
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	Халыкара хатын-кызлар көне . Әниләр, әбиләр бәйрәме "Буыннар очрашуы". Шигырьләр ярдәмендә музыкаль котлау.
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	Язгы игелек атнасы
«Төп ишегалды эшләре» модуле	Үзәк китапханәдә булу. "Минем әнием барысыннан да яхшырак» тәрбия проектында катнашу
«Экологик тәрбия һәм сәламәт , куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	Язгы каникуллар вакытында куркынычсызлык техникасы буенча инструктажлар « " Игътибар, боз сөңгеләре!» , "Сулык-куркыныч" , “Эко-яз” айлыгы.
«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	«Һөнәрләр дөньясы» темасына әңгәмәләр
АПРЕЛЬ	
«Экологик тәрбия һәм сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	7 апрель- Халыкара сәламәтлек көне. Сәламәт яшәү рәвеше турында видеоролик карау. "Эко-яз” республика акциясе
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	12 апрель-Космонавтика көне. “Юрий Гагарин белән 120 минут” акциясе,

	космос турында викторина.
«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	Йомгаклау күргәзмәләренә эзерлек Политехник музеега экскурсияләр.
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	“Күпмилләтле Татарстан ” темасына балалар берләшмәләрендә әңгәмәләр
«Төп ишегалды эшләре» модуле	Балалар һәм Яшьләр ижаты сараенда оештырылган социаль сораштыруында катнашу.
МАЙ	
«Гражданлык-патриотик тәрбия» модуле	«Георгий тасмасы», «Үлемсез полк» бөтенроссия акцияләрендә катнашу. Балалар белән сугыш турында әңгәмә үткөрү ветераннарны котлау.
«Экологик тәрбия һәм сәламәт, куркынычсыз яшәү рәвеше культурасы» модуле	Каникуллар алдыннан инструктаж: "Жәйге чорда юл йөрү кагыйдәләре", “ Суда сак булыгыз!”
«Шәхеснең һөнәри үзбилгеләнеше» модуле	Йомгаклау күргәзмәләрендә катнашу.
«Поликультур шәхес формалаштыру» модуле	«Без бергә!» Республика конкурсында катнашу.
«Төп ишегалды эшләре» модуле	“Балалар һәм Яшьләр ижаты сараеның иң яхшы укучысы ” конкурсында катнашу .